

LOMA

Ini Sa Igsulat I Pabelo

Diyà Sa Medoo Etaw TegeLoma

Ini Denu Sa Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

Na, Loma sa ngadan sa dakel menuwa diyà sa tanà Italiya. Egoh anay, diyà Loma sa kenà i Sulutan Sisal eg-ugpà. Kagdi sa eg-ipat sa medoo liyu tanà nekeulingut diyà sa dagat pinengadanan da Méditeliya.

Duen medoo balangan etaw eg-ugpà diyà sa menuwa Loma. Owoy duen ma medoo etaw epgituu diyà si Hésus eg-ugpà dahiya. Iya sa ungayà i Pabelo mangay lumengen diyà kenagda, dodoo nelugay dé endà egkegaga di duu enù ka duen sa takà eg-alang kenagdi. Huenan di, migsulat egtulon diyà kenagda sa ungayà di lumengen, owoy ungayà di ma lumagbas dutu tanà Espaniya dò anì egtulù ma dutu sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu.

Na, diyà siini sulat, tigtu egselepangen i Pabelo sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta daa epgituu, beken danà sa medoo liyu egbaelan ta.

Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeLoma

1 ¹Na, si Pabelo a egsulat ini i diyà keniyu. Aken sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu, owoy hinemilì di aken salu di anì takà a tumulon sa Mepion Tegudon i Nemula denu si Kelistu.

²Na siini Mepion Tegudon, iya sa igpasad i Nemula egoh anay owoy sa igpesulat di diyà sa medoo tegesugkow di diyà sa libelu. ³Ini sa Mepion Tegudon denu sa Datù ta si Hésus Kelistu Anak i Nemula. Neetaw kagdi i diyà tanà danà di miglesut diyà

sa tugod i Dabid, sa datù egoh anay. ⁴Tigtu ma Nemula kagdi i, enù ka danà sa dakel tunung igpehaa egoh i Nemula mig-enaw kenagdi sa egoh di nematay, iya sa tandà Anak i Nemula Hésus Kelistu i sa Datù ta. ⁵Danà i Hésus migpeangay kenak, dakel sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenak. Owoy egsuguen di ma aken salu di anì tuluen ku sa medoo etaw diyà sa langun balangan tanà anì mangunut da ma diyà kenagdi danà da epgituu. Huenan di, tigtu meolò Hésus i. ⁶Na, kiyu i

tegeLoma, nekelapeg yu ma dé diyà siini medoo etaw epgigtuu, enù ka inumow i Nemula ma kiyu anì mebaluy kiyu ma dé sa etaw i Hésus Kelistu.

⁷Huenan di, egsulat a diyà keniyu i etaw tegeLoma eghiduwana i Nemula. Hinemili di ma kiyu anì kiyu sa etaw di.

Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanah keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Kesimbà I Pabelo

⁸Na, ini sa muna tulonen ku diyà keniyu. Eg-oloen ku Nemula i denu keniyu, enù ka apiya dutu mediyù dò duen dé medoo etaw neketiig denu sa kepigttuu yu diyà si Hésus. Egdinegen i Nemula sa kesimbà ku danà i Hésus Kelistu eg-antang kenita. ⁹Netiigan i Nemula doo eg-imeten ku taman sa egkegaga ku egtulù sa Mepion Tegudon denu sa Anak di, owoy netiigan di ma takà ku kiyu isimbà. ¹⁰Egsimbà a takà anì mekeangay a diyà keniyu amuk mebaluy diyà kenagdi, enù ka nelugay dé nealang sa keipanaw ku eg-angay diyan. ¹¹Dakel sa ungayà ku mesehaa ki anì itulù ku keniyu sa igtulù sa Metiengaw Suguy i Nemula kenak anì kumeeles sa kepigttuu yu, ¹²enù ka ungayà ku ma

setabangay ki anì kumeeles sa kepigttuu ta langun.

¹³O medoo duma ku epgigtuu, ungayà ku metiigan yu medoo gulê sa penemdem ku mangay diyà keniyu hedem, dodoo duen sa nekealang kenak. Ungayà ku tumulù a diyan anì dumuen dema etaw migtuu danà sa ketulù ku kenagda, lagà sa medoo etaw beken Hudiyu diyà sa liyu menuwa epgigtuu dé danà sa ketulù ku. ¹⁴Enù ka duen sa lagà dakel utang ku diyà sa langun balangan etaw, owoy iya sa ukit ku egbayad sa utang ku sa ketegudon ku diyà kenagda denu si Kelistu. Meketegudon a diyà sa langun balangan etaw, iling ka sa etaw tegesugud ataw ka sa tegetuduk, iling ka etaw milantek ataw ka sa endà milantek. ¹⁵Huenan di, dakel sa ungayà ku mekeangay a diyan anì tumegudon a ma diyà keniyu i etaw tegeLoma.

Ini Denu Sa Mepion Tegudon

¹⁶Apiya tukéy, endà memalaan a tumulon sa Mepion Tegudon denu si Hésus, enù ka amuk duen etaw epgigtuu diyà sa Tegudon, iling ka etaw Hudiyu taman sa etaw beken Hudiyu, mealukan da doo danà sa dakel egkegaga i Nemula. ¹⁷Endà ma memalaan a tumulù sa Mepion Tegudon enù ka iya sa kenà i Nemula egpetiig diyà kenita sa egoh di egpetiengaw

kenita diyà sa kehaa di amuk
egpigtuu ki, enù ka duen sa kagi
i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Iya sa etaw kumelalù taman
melugay sa etaw migketiengaw
diyà sa kehaa i Nemula danà sa
kepigtuu di.”^a

**Egbulitan I Nemula Sa Etaw
Épê Salà**

18Na si Nemula diyà langit,
igpetiig di dé tigtu pigtamayan
di sa medoo etaw egbael
medaet owoy endà eg-adat
kenagdi, enù ka eg-alangen da
sa tuu tegudon diyà sa pedu da
danà sa adat da medaet.
19Pigtamayan di kagda enù ka
endà egpigtuuwen da duu sa
tegudon denu si Nemula
igpetiig di diyà kenagda sa
melemu metiigan etaw. 20Egoh
anay egoh i Nemula migbael
siini tanà taman ini egoh di,
netiigan doo sa langun etaw
kagdi sa tigtu Nemula épê dakel
egkegaga endà meelut di, enù
ka hinaa ta sa langun pineduen
di apiya di pa endà egkehaa ta
duu sa palas di. Huenan di,
endà mebaluy di amuk guwaen
sa etaw endà duen Nemula i.
21Dodoo apiya di pa metiigan
da duen Nemula i, tapay doo
endà eg-abatan da duu owoy
endà ma eg-oloen da duu egoh
di egtabang kenagda. Huenan
di, endà milantek sa penemdem

da enù ka lagà nedilungan sa
penemdem da enù ka endà
egketiigan da duu sa tuu
tegudon kedu si Nemula.

22Guwaen da dò milantek sa
penemdem da, dodoo endà
duen di polo sa netiigan da.

23Sinambian da sa kepenemula
da, huenan di endà dé
eg-abatan da duu Nemula i épê
dakel egkegaga owoy melalù,
dodoo iya polo sa
egpenemulawen da sa binaelan
da éhê egoh-egoh sa etaw
melemu mematay ataw ka sa
inetaw éhê egoh manuk ataw ka
uled tanà ataw ka tigtu uled.

24Danà da endà eg-adat si
Nemula, ininiyugan di dé kagda
anì baelan da sa langun
balangan medaet egkeiyapan sa
pedu da. Tigtu mekemala iya
wé egbaelan da diyà sa lawa da.
25Meked da migtuu sa tuu
tegudon denu si Nemula, enù ka
butbut polo sa egpangunutan
da. Egpenemulawen da sa
medoo binaelan i Nemula daa
owoy eg-abatan da ma, dodoo
endà egpigtuuwen da duu
Nemula i sa migbael sa langun
taman. Kagdi sa Nemula meolò
taman melugay. Amin.

26Na, danà da eg-eked
egpigtuu diyà si Nemula,
huenan di ininiyugan di kagda
anì egbaelan da sa langun uyot
da medaet. Upama sa bayi,

^a 1:17 Basa ko Habakuk 2:4.

meked da sumawa sa maama, dodoo sawaen da polo sa дума da bayi enù ka nesuwì sa adat da. ²⁷Hediya ma nesuwì sa adat sa maama, enù ka tigtu dakel sa uyot da sumawa sa дума da maama. Tigtu mekemala iya wé egbaelan da diyà sa дума da maama. Huenan di, endà mekeiwod da sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa lawa da danà sa egbaelan da medaet.

²⁸Guwaen da dò endà miulan sa kepigtuu da diyà si Nemula, huenan di pinandayà di dé kagda anì medaet sa penemdem da owoy tigtu da egbael sa medaet. ²⁹Iya daa sa egpenemdemen da sa langun balangan medaet egbaelan da. Egkeilayaman da sa langun taman дума da owoy metelam-am da ma. Takà da egkeselepuh, owoy tegeimatay da, owoy egsegbolowoy da ma, owoy butbuten da ma. Melemu da mael medaet diyà sa дума da owoy ngolomen da ma, ³⁰owoy egsumbungen da ma sa дума da. Egkelepuhan da Nemula i owoy endà ma eg-adatan da duu sa дума da. Owoy egpedakelen da ma kagda owoy egpeoldòlò da ma. Owoy takà da egpenemdem sa medoo balangan medaet egbaelan da. Owoy endà ma eg-unutan da duu sa uyot sa lukes da. ³¹Endà ma dé duen sa netiigan da sa mepion adat, owoy endà ma petuuwen da duu sa igpasad da.

Owoy endà duen sa pedu da diyà sa дума da owoy endà ma mehidu da. ³²Apiya di pa netiigan da pigtamayan i Nemula sa langun etaw egbael medaet éhê iya wé tinulon ku, eg-uman da doo egbael medaet. Owoy beken iya daa, dodoo mepion polo diyà kenagda amuk meilingan sa medoo liyu etaw sa adat da medaet.

Ini Sa Denu Sa Kepigtamay I Nemula Mekeuma Diyà Etaw

2 ^{1,2}Na, netiigan ta tigtu nesugat sa kepigtamay i Nemula sa etaw egbael medaet. Dodoo taa yu, kiyu i etaw egsigbolow sa liyu etaw, endà duen sa pesuwan yu egsigbolow kenagda enù ka medaet ma doo sa niyu adat. Huenan di, amuk egsigbolowen yu kagda, sigbolow yu ma dé sa niyu adat enù ka nesetepeng doo sa adat yu anan medaet. ³Yoko egpenemdem duu mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà sa etaw egbael medaet sa egsigbolowen yu. Mepigtamayan yu ma doo enù ka nesetepeng sa adat yu medaet. ⁴Lagà egpeulanen yu sa kehidu i Nemula keniyu owoy sa ketaes tali di. Dodoo penemdem yu polo sa pesuwan di eghidu keniyu, enù ka ungayà di meekedan yu sa adat yu medaet.

⁵Dodoo metegas polo sa ulu yu, owoy endà ma meiyap yu

umeked sa adat yu medaet. Huenan di, meumanan polo sa kepihtamay i Nemula mekeuma diyà keniyu amuk meuma sieddò agdaw di migtamay etaw. Amuk meuma iya wé, mehaa sa langun etaw tigtu metudà sa kepihtamay di. 6Enù ka ibegay di diyà sa uman sebaen etaw sa untung da nesugat diyà sa binaelan da egoh anay, iling ka mepion ataw ka medaet. 7Duen etaw egpelesen da sa mepion adat, enù ka eg-angat-angatan da sa mepion mesakem da kani diyà si Nemula owoy sa keolò di kenagda owoy sa egoh da mekeupà dutu kenà di dò taman melugay. Tuu ma doo, amuk mepion sa egbaelan etaw, mebegayan i Nemula doo kagda sa lalù endà meelut di. 8Dodoo sa duma etaw, egpenemdemen da sa hagda daa uyot owoy endà egpigtuuwen da duu sa tuu tegudon, dodoo egpangunutan da polo sa medaet egbaelan da. Huenan di, endà tukéy di daa sa kebulit i Nemula kenagda, dodoo mebegat polo sa kepihtamay di kenagda. 9Tigtu dakel sa lihay mekeuma diyà sa langun etaw egbael medaet, labi pa sa etaw Hudiyu taman sa etaw beken Hudiyu. 10Dodoo sa langun etaw egbael mepion, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, pedakelen i Nemula doo kagda owoy oloen di ma kagda, owoy mebegayan da ma

sa melanilh pedu. 11Enù ka sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, nesetepeng da doo diyà sa kehaa i Nemula.

12Na, netiigan sa medoo Hudiyu sa igsugù i Nemula diyà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Huenan di, amuk egbael da medaet, mepihtamayan i Nemula doo kagda danà sa uledin di. Dodoo sa medoo etaw beken Hudiyu, endà netiigan da duu sa uledin igsugkow i Mosis. Amuk mael da medaet, mepihtamayan i Nemula ma doo kagda, apiya di pa beken sa uledin sa itepeng di kenagda.

13Enù ka beken iya daa sa etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa medoo etaw egdinegdineg sa uledin, dodoo ini polo sa etaw petiengawen di sa etaw egbael sa igsugù diyà sa uledin di. 14Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw beken Hudiyu duu sa uledin igsugkow i Mosis, duen doo sa egoh da egpekepangunut diyà sa igsugù di uledin, enù ka duen diyà sa pedu da sa lagà egtulù kenagda denu sa mepion egbaelan da. Huenan di, apiya di pa endà netiigan da duu sa uledin i Mosis, duen doo sa uledin diyà sa pedu da. 15Danà iya wé egbaelan da, netiigan ta igtulù sa pedu da sa igsugù sa uledin, enù ka netiigan da doo diyà sa pedu da sa mepion ataw ka sa medaet. Upama, amuk egbael

da sa mepion, netiigan da doo mepion sa egbaelan da; dodoo amuk egbael da medaet, netiigan da ma medaet sa egbaelan da. **16**Huenan di, amuk meuma sieddò agdaw hinemilì i Nemula, si Hésus Kelistu sa tumukaw sa binaelan sa langun etaw, taman sa penemdem da iglidung da. Hediya ma sa igtulù ku diyà siini Mepion Tegudon eg-uwit-uwiten ku.

Ini Denu Sa Etaw Hudiyu Owoy Sa Uledin Igsugkow I Mosis

17Na, kiyu i medoo duma ku etaw Hudiyu, egpeoldòlò yu kéen danà yu Hudiyu sa etaw hinemilì i Nemula owoy egسالigan yu ma sa uledin igسالigan i Mosis anì kumetiengaw yu diyà sa kehaa i Nemula, owoy egpedakelen yu ma kiyu enù ka guwaen yu dò kiyu daa sa etaw i Nemula. **18**Guwaen yu ma dò netiigan yu sa uyot i Nemula diyà etaw, owoy tigtu yu ma neketiig eghemilì sa egbaelan yu mepion enù ka netulù yu danà sa uledin i Nemula igpesulat. **19**Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa liyu etaw anì metiigan da Nemula i, enù ka lagà yu gaa sa legdaw anì melegdawan yu sa penemdem sa etaw tegebael salà eg-ugpà diyà deleman.

20Owoy guwaen yu ma meketulù yu sa medoo etaw kulang penemdem, enù ka lagà yu gaa mistelu owoy lagà da batà egtuluen yu. Guwaen yu ma dò milantek yu owoy anan tuu sa tegudon egketiigan yu enù ka igسالig i Nemula sa uledin di diyà keniya. **21**Ay! Kiyu i tegetulù sa liyu etaw, dodoo maen di ya endà egtuluen yu duu sa niyu pedu? Upama, egtulù yu guwaen yu, “Yoko egpenakaw wa,” dodoo kiyu, tegepenakaw yu ma doo. **22**Egtulù yu ma, guwaen yu, “Yoko egbigà ya.” Dodoo kiyu, bigaen yu ma doo. Tigtu egkelepuh yu ma sa medoo inetaw egpenemulawen sa etaw beken Hudiyu, dodoo egdalem yu ma doo diyà sa dalesan tinaguan inetaw anì menakaw yu polo. **23**Egpeoldòlò yu denu sa kepangunut yu diyà sa uledin i Nemula igسالigan i Mosis, dodoo pineumàumaan yu polo Nemula i danà yu egtipay sa uledin di. **24**Duen sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay denu keniya, guwaen di, “Danà kedaet sa adat yu, kiyu i etaw Hudiyu, huenan di egsumbungen sa medoo etaw beken Hudiyu Nemula i.”^b

25Na kiyu i etaw Hudiyu, migpekelaing yu ipat anì metandaan yu kiyu sa etaw i

---

b 2:24 Basa ko Isayas 52:5.

Nemula. Huenan di, milantek iya wé kepekelaing yu ipat amuk tigtu yu egpangunut diyà sa medoo uledin i Nemula igsugkow i Mosis. Dodoo amuk egtipay ki sa uledin di, lagà ki doo sa etaw beken Hudiyu endà migpekelaing ipat. 26Hediya ma, amuk tigtu egpangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin i Nemula, metuuwan doo Nemula i diyà kenagdi apiya di pa endà migpekelaing di ipat. 27Huenan di, amuk egpangunut sa etaw beken Hudiyu diyà sa uledin i Nemula, egtandaan di doo nesugat sa kepigtamay i Nemula diyà keniyu i medoo Hudiyu, enù ka apiya di pa kiyu sa etaw migsakem sa uledin di owoy migpekelaing yu ma ipat, egtipay yu doo sa uledin di.

28Na, beken iya sa tigtu etaw Hudiyu sa etaw netandaan danà di migpekelaing ipat, enù ka beken iya sa tandà di etaw i Nemula. 29Dodoo ini polo sa etaw i Nemula sa etaw tigtu egpangunut diyà kenagdi. Owoy ini sa tandà di sa pedu da pinelumanan i Nemula danà sa Metiengaw Suguy di, beken sa tandà binaelan da diyà sa lawa da daa. Amuk egpangunut sa etaw diyà si Nemula, mebaluy

endà meolò di etaw, dodoo si Nemula polo sa umolò kenagdi.

Ini Sa Sagbì I Pabelo Denu Sa Lantek Sa Etaw Hudiyu

3 1Na amuk hediya, lagà endà duen lantek ké, kami i etaw Hudiyu, owoy lagà ma endà duen sa lantek sa kepekelaing ké ipat. 2Dodoo duen doo sa dakel lantek di, enù ka kami i etaw Hudiyu sa muna sinaligan i Nemula sa kagi di egoh anay.

3Apiya di pa duen duma ké etaw Hudiyu endà egpigtuu da diyà sa kagi i Nemula, tapay doo endà mehalì sa igpasad di enù ka kesaligan Nemula i. 4Apiya di pa butbuten sa langun etaw diyà tanà, anan tuu doo sa langun kagi i Nemula. Enù ka duen sa kagi igsulat i Datù Dabid egoh anay denu si Nemula, guwaen di,

“O Nemula, anan tuu sa inikagi ko,
huenan di mehaa sa ketudà ko.

Apiya di pa egtipuwen ka etaw, tapay doo tumaban ka.”^c

5-7Na, duen kéen etaw guwaen da dò mepion diyà si Nemula amuk takà da egbael medaet owoy butbuten da, enù ka amuk hauwen sa liyu etaw sa egbaelan da medaet, meketiig

^c 3:4 Basa ko Isalem 51:4.

da doo tigtu metudà polo sa egbaelan i Nemula owoy anan tuu polo sa kagi di. Duen ma etaw guwaen da dò endà metudà Nemula i amuk pigtamayan di kagda danà da egbael medaet, enù ka mehaa ta gaa sa metudà adat i Nemula danà sa medaet egbaelan da. Dodoo tigtu endà tuu iya wé penemdem da, enù ka upama amuk endà pigtamayan i Nemula duu kagda, tuu endà metudà di, agulé amuk endà metudà di, endà duen sa egkegaga di migtamay sa langun etaw egbael medaet. Dodoo, metudà polo Nemula i owoy tigtu tuu duen sa egkegaga di migtamay sa medoo etaw egbael medaet. 8Duen ma etaw egtipu kenak, guwaen da dò itulù ku mepion gaa amuk egbael ki medaet anì mehaa ta sa mepion. Dodoo tigtu neamu iya wé penemdem da, huenan di mekesugat doo sa kepigtamay i Nemula mekeuma diyà kenagda danà iya wé medaet kagi da.

Tegesalà Sa Langun Etaw

9Na, taa yu hih. Endà tuu di eglowon sa etaw Hudiyu diyà sa etaw beken Hudiyu, enù ka tuu doo sa inikagi ku giina diyà

keniyu denu sa egoh ta anan ki neudipen diyà salà, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu. 10Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Apiya sebaen, endà duen etaw tigtu metiengaw diyà sa kehaa i Nemula.

11 Endà duen etaw egpeketiig si Nemula.

Owoy endà ma duen etaw dakel sa pedu di egpangunut diyà si Nemula.

12 Ininiyugan sa langun etaw Nemula i, owoy anan da egbael medaet.

Apiya sebaen, endà duen etaw metiengaw sa adat di.”^d

13 “Tigtu medaet sa kagi da, lagà sa mahù eglesut diyà sa lebeng neukaan.

Butbuten da, owoy lagà kehemued uled sa ketipu da etaw enù ka pesakitan da sa pedu duma da.”^e

14 “Iya daa sa eglesut diyà sa ebà da sa ketubad da duma da

enù ka tigtu da melepuh diyà sa duma da.”^f

15 “Owoy dakel ma sa pedu da mimatay.

16 Sumalà dé sa angayan da egtimbul,

^d 3:10-12 Basa ko Isalem 14:1-3; 53:1-3. ^e 3:13 Basa ko Isalem 5:9; 140:3.

^f 3:14 Basa ko Isalem 10:7.

egpedaetan da sa keugpà sa medoo etaw owoy tegepelihay da ma duma da.

17 Enù ka endà netiigan da duu sa ukit denu sa melanìh pedu.”^g

18 “Owoy endà ma eg-adatan da duu Nemula i.”^h

19Na, netiigan ta dé igpesulat i Nemula sa uledin di anì mekepangunut sa medoo Hudiyu migsakem uledin di. Huenan di, amuk meuma sa agdaw egoh i Nemula migtamay kenagda, endà duen tayu etaw mekesagbì diyà kenagdi enù ka anan da neketipay. Endà duen etaw meketulon sa pesuwan di endà mepigtamayan di amuk diyà sa taengan i Nemula, enù ka anan da nesalà. 20Huenan di, endà duen etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà di egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka duen doo sa kenà di neketipay. Dodoo igbegay i Nemula sa uledin di anì metiigan ta sa salà ta danà ta mineketipay.

**Kumetiengaw Sa Etaw
Diyà Sa Kehaa I Nemula
Danà Da Egpigtuu**

21Na, igpetiig i Nemula dé diyà kenita sa ukit di egpetiengaw kenita diyà sa

kehaa di. Beken danà ta egpangunut diyà sa uledin di sa kepetiengaw di kenita, dodoo tinulon di dé sa ukit di egpetiengaw kenita danà sa igpesulat di diyà si Mosis owoy sa medoo duma tegesugkow di egoh anay. 22Petiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di amuk egpigtuu ki diyà si Hésus Kelistu. Sumalà dé sa etaw, mebaluy kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpigtuu, enù ka endà duen tayu etaw metampilan di. 23Enù ka sa langun etaw, anan da nesalà, owoy endà duen etaw meolò i Nemula enù ka kulang sa kepionon ta langun. 24Dodoo danà sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, petiengawen di doo kita diyà sa kehaa di. Pinelagà di kita sa etaw endà migbael salà, enù ka linaun i Hésus Kelistu kita diyà sa salà ta. 25Hinemilì i Nemula kagdi anì tigtuwan di sa salà ta danà sa depanug di miglesut egoh di nematay anì mekepeuloy sa salà ta amuk egpigtuu ki diyà kenagdi. Iya sa binaelan i Nemula anì metiigan ta mekesugat sa kepigtamay di diyà sa etaw nesalà. Egoh anay metaes pelà sa tali i Nemula owoy lagà egpandayaen di sa salà egbaelan etaw. 26Dodoo ini egoh di endà dé egpandayaen di

duu sa salà ta enù ka igpebaba di dé diyà si Hésus. Huenan di, ipetiig i Nemula diyà kenita tigtu metiengaw sa binaelan di, owoy mebaluy kumetiengaw ki ma diyà sa kehaa di amuk egpigtuu ki diyà si Hésus.

27Huenan di, endà duen sa pesuwan ta egpeolòlò denu sa kepeuloy i Nemula sa salà ta, enù ka beken iya sa pesuwan di egpeuloy sa salà ta danà ta egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo igpeuloy di dé sa salà ta danà ta polo egpigtuu diyà si Hésus. 28Huenan di endà duen sa pesuwan ta egpeolòlò, enù ka netiigan ta ini daa sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà ta egpigtuu diyà si Hésus, beken danà sa kepangunut ta diyà sa uledin. 29Yoko egpenemdem duu etaw Hudiyu daa sa etaw i Nemula, enù ka mebaluy doo etaw i Nemula sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu. 30Enù ka sebaen daa Nemula i, owoy petiengawen di sa langun etaw diyà sa kehaa di amuk egpigtuu da diyà si Hésus, iling ka sa etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu. 31Amuk ipeuloy di sa salà ta danà ta egpigtuu, yoko egpenemdem duu inekedan ta dé sa tapay uledin igsugkow i Mosis egoh anay.

Dodoo, meumanan polo sa kepangunut ta diyà sa uledin danà ta dé egpigtuu diyà si Hésus.

**Kumetiengaw Ablaham I Diyà Sa
Kehaa I Nemula Danà
Di Egpigtuu**

4 1Na, mepion amuk penemdemmen ta Ablaham i tupù ta. Ngadan inedungan sa egoh di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula? 2Enù di ya, mig-edung danà sa egbaelan di mepion? Dodoo beken, enù ka upama amuk migketiengaw danà di egbael mepion, mebaluy egpeolòlò kéen mikagi, guwaen di, “Tigtu a metiengaw, aken i.” Dodoo endà mebaluy di amuk peolòlò diyà si Nemula. 3Netiigan ta doo iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigtuu di.”ⁱ

4Upama, amuk duen sa etaw eggalebek, endà binegayan di uloy sa sukay di, dodoo mekuwa di sa sukay di danà sa galebek di. 5Hediya ma, beken iya sa pesuwan ta kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa mepion egbaelan ta egsaligan ta, dodoo kumetiengaw ki polo diyà sa kehaa di amuk egsalig

ⁱ 4:3 Basa ko Génesis 15:6.

ki diyà si Nemula, sa tegepetiengaw etaw nesalà. 6Hediya ma sa tinulon i Datù Dabid denu sa etaw neanggan danà di pinetiengaw i Nemula owoy nepeuloyon ma salà danà di epgigtuu, beken danà sa binaelan di mepion. 7Guwaen i Dabid,

“Tigtu meanggan sa langun etaw amuk ipeuloy i Nemula sa salà da, owoy endà dé metulengan di duu.

8 Tigtu meanggan da ma amuk endà dé duen sa salà da diyà sa kehaa i Nemula enù ka kinedanan di dé.”^j

9Na, beken sa medoo etaw Hudiyu daa migpekelaing ipat sa mekehaa sa kekeanggan tinulon i Dabid, dodoo meanggan ma doo sa etaw beken Hudiyu apiya di pa endà migpekelaing da ipat. Netiigan ta iya wé, enù ka iya sa kagi i Nemula tinulon ku giina, guwaen di, “Migpigtuu Ablaham i diyà si Nemula, huenan di migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigttuu di.”

10Iya sa egoh i Ablaham migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula sa egoh di endà pa migpekelaing ipat sa egoh di lagà etaw beken Hudiyu.

11Agulé migpekelaing dé ipat enù ka egtandaan di sa egoh di migketiengaw dé diyà sa kehaa i

Nemula danà sa kepigttuu di egoh di endà pa nekelaingan ipat. Huenan di, iya sa lagà tupù ta si Ablaham, kita i langun etaw epgigtuu diyà si Nemula, apiya di pa endà egpekelaing ki ipat, enù ka kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di danà sa kepigttuu ta.

12Hediya ma, si Ablaham sa tupù sa medoo etaw Hudiyu migpekelaing ipat. Beken sa kepekelaing da ipat sa egsaligan da anì kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula, dodoo egsaligan da polo sa kepigttuu da iling sa kepigttuu i Ablaham egoh di endà pa migpekelaing ipat.

13Egoh anay igpasad i Nemula diyà si Ablaham owoy sa medoo tugod di meuma kani sa egoh da sumabà sa langun uwang tanà. Iya sa igpasad di danà i Ablaham migpigtuu, beken danà sa kepangunut di diyà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka migketiengaw daa diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepigttuu di. 14Upama, amuk iya daa sa mebegayan sa igpasad i Nemula sa etaw egpangunut diyà sa uledin di, endà dé duen sa ulan sa kepigttuu ta diyà si Nemula owoy endà ma dé meketuu sa igpasad di, enù ka endà duen etaw tigtu mekepangunut diyà sa langun uledin di. 15Pigtamayan i Nemula polo kita danà ta

^j 4:7-8 Basa ko Isalem 32:1,2.

migtipay sa uledin enù ka endà megaga ta duu egpangunut. Mepion hedem amuk endà dé duen sa uledin anì endà duen sa kenà ta meketipay.

16Huenan di, iya daa sa etaw mebegayan i Nemula sa igpasad di sa etaw epgigtuu diyà kenagdi. Mebegayan ki danà sa mepion ketabang ipeuloy di diyà kenita anì tigtu mesakem ta kani, kita i langun tugod i Ablaham. Beken iya daa sa mekesakem sa medoo etaw Hudiyu epgangunut diyà sa uledin, dodoo mekelapeg ma sa langun etaw epgigtuu diyà si Nemula lagà sa kepgigtuu i Ablaham, enù ka kagdi sa tupù sa langun etaw epgigtuu, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu. 17Duen sa kagi i Nemula diyà si Ablaham igpesulat di, guwaen di, “Peemaen ku diyà keniko sa langun balangan etaw diyà siini sinukub langit.”^k Na, tuu iya wé, enù ka diyà sa kehaa i Nemula, anan da lagà anak i Ablaham sa langun balangan etaw epgigtuu diyà si Nemula. Na si Nemula sa pinigtuu i Ablaham, kagdi sa mekeenaw etaw nematay, owoy danà sa kagi di daa megaga di peduen sa endà pa mebaelan.

18Na si Ablaham, apiya di pa lagà endà meketuu sa igpasad i

Nemula diyà kenagdi, epgigtuuwen di doo sa inikagi i Nemula. Eg-angat-angatan di doo sa egoh di kagdi sa metupù sa medoo etaw, enù ka igpasad i Nemula sa egoh di umanak owoy medoo temù sa tugod di mekeiling kedoo bituen.^l

19Dodoo egoh iya, magatus dé gepalay sa kelukes i Ablaham, owoy netiigan di endà dé mebaluy di umanak enù ka lukes dé owoy endà ma mekeanak si Sala sawa di enù ka tapay dé endà eg-anak di. Gasama iya, mebagel doo sa kesalig di diyà si Nemula.

20Endà neduwa sa pedu di denu sa igpasad i Nemula diyà kenagdi, dodoo egkeeles polo sa kesalig di owoy eg-olò ma si Nemula, 21enù ka tigtu netiigan di megaga i Nemula epgpetuu sa igpasad di diyà kenagdi.

22Huenan di, migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepgigtuu di.

23Apiya di pa iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Migketiengaw Ablaham i diyà sa kehaa i Nemula danà sa kepgigtuu di,” beken si Ablaham daa sa migketiengaw diyà sa kehaa i Nemula. 24Dodoo igpesulat i Nemula iya wé anì metiigan ta mebaluy kumetiengaw ki ma langun amuk epgigtuu ki diyà kagdi, sa

mig-enaw si Hésus sa Datù ta egoh di nematay. ²⁵Nematay Hésus i danà di migtigtu sa salà ta. Agulé inenaw i Nemula anì petiengawen di kita diyà sa kehaa di.

**Kumetiengaw Ki Diyà Sa Kehaa
I Nemula Danà Sa Binaelan
I Kelistu**

5 ¹Na, netiigan ta dé pinetiengaw i Nemula kita danà ta egpigtuu diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, endà dé nesekuntelà ki si Nemula, dodoo nesesebaen ki polo danà i Hésus Kelistu sa Datù ta. ²Danà sa kepigtuu ta diyà kenagdi, mebaluy dé mehaa ta sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di. Huenan di, meanggan ki dé enù ka eg-angat-angatan ta sa egoh ta mekeunut diyà sa senang i Nemula diyà langit kani. ³Dodoo beken iya daa sa pesuwan ta meanggan, dodoo meanggan ki ma danà sa kelikutan egkeukitan ta ini egoh di, enù ka egketulù ki egtigkel danà sa lihay egkeukitan ta. ⁴Amuk metigkel ki sa kelikutan, metuuwan Nemula i diyà sa adat ta mepion. Owoy amuk metiigan ta iya wé, kumeeles ma doo sa pedu ta eg-angat-angat siedò mepion mesakem ta diyà langit. ⁵Endà mesemek ki migtuu enù ka ipetuu i Nemula doo sa eg-angat-angatan ta, enù ka netiigan ta dakel sa kehidu

di kenita danà sa Metiengaw Suguy di igbegay di diyà kenita.

⁶Taa yu sa ketabang i Nemula diyà kenita. Egoh ta endà pa egpigtuu, endà mekebael ki sa mepion anì mealukan ki. Dodoo egoh di neuma sa agdaw hinemilì i Nemula, nematay doo Kelistu i anì launen di kita i tegebael salà. ⁷Na, netiigan ta tigtu melikut amuk peimatay sa etaw anì mealukan di sa duma di, apiya di pa metiengaw etaw sa duma di. Enday ta duu, duen kéen sa etaw mekebael iya wé amuk tigtu mepion etaw sa duma di sambian di. ⁸Dodoo si Nemula, igpehaa di dé sa dakel kehidu di kenita, enù ka apiya di pa kita sa tegebael salà, nematay doo Kelistu i anì launen di kita diyà sa kepigtamay i Nemula etaw.

⁹Na, amuk egpetiengawen i Nemula kita diyà sa kehaa di danà sa kinepatay i Kelistu, uman pa dakel doo sa ketabang di kenita ini egoh di enù ka alukan di kita diyà sa kepigtamay di mekeuma kani diyà sa etaw egbael salà.

¹⁰Egoh anay nesekuntelà ki si Nemula, dodoo danà sa kinepatay sa Anak di neseloyuk ki dé si Nemula. Amuk neseloyuk ki dé ini egoh di, netiigan ta tigtu alukan di kita kani diyà sa kepigtamay di etaw, enù ka neenaw Kelistu i egoh di nematay. ¹¹Owoy

beken iya daa, dodoo tigtu ki dé meanggan enù ka egtabangan i Nemula kita danà i Hésus Kelistu sa Datù ta, enù ka danà sa binaelan di neseloyuk ki dé si Nemula.

Mepigtamayan Sa Etaw Danà Sa Salà I Adam, Dodoo Melalù Sa Etaw Danà I Kelistu

12Na, ini sa pesuwan di duen sa salà diyà tanà enù ka danà sa salà binaelan sa sebaen daa etaw egoh anay, si Adam. Danà sa salà binaelan di, duen ma sa kepatay etaw. Iya sa pesuwan di egkematay sa langun etaw ini egoh enù ka nelengon ki egbael salà. 13Egoh anay egoh di endà pa duen sa uledin i Nemula igsugkow i Mosis, tapay dé tegebael salà sa langun etaw. Dodoo lagà endà egpenemdemen i Nemula duu sa salà da, enù ka endà pa duen sa uledin di diyà kenagda. 14Gasama iya, edung sa egoh i Adam taman sa egoh i Mosis migsugkow sa uledin, neseinut-inut sa langun etaw nematay enù ka lagà datù ma sa kepatay etaw. Nematay da langun enù ka anan da duen salà, apiya di pa endà tinipay da duu sa uledin tinipay i Adam.

Apiya di pa medaet sa binaelan i Adam egoh anay, duen doo sa lagà balà di, si Hésus Kelistu sa pineangay i Nemula diyà tanà. 15Dodoo

endà nesetepeng da, enù ka endà nesetepeng sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula danà i Kelistu owoy sa salà binaelan i Adam. Danà sa sebaen etaw si Adam, neseinut-inut sa langun etaw nematay danà sa salà binaelan di. Dodoo uman pa dakel sa kehidu i Nemula kenita enù ka egtabangan di doo sa medoo etaw danà sa mepion binaelan sa sebaen etaw si Hésus Kelistu. Iya sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. 16Hediya ma, endà nesetepeng di sa ketamanan sa salà binaelan i Adam owoy sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula. Danà sa salà binaelan sa sebaen etaw si Adam, mekeuma sa kepigtamay i Nemula diyà sa langun etaw. Dodoo apiya di pa medoo sa salà binaelan ta, petiengawen i Nemula doo kita danà sa ketabang ipeuloy di. 17Apiya di pa neseinut-inut sa langun etaw nematay danà sa salà sa sebaen etaw si Adam, tigtu mepion doo sa mehaa ta danà sa binaelan sa sebaen etaw si Hésus Kelistu. Sumalà dé sa etaw sumakem sa ketabang ipeuloy i Nemula, kumetiengaw ki doo diyà sa kehaa di owoy mebegayan ki ma sa lalù endà meelut di, owoy mekeunut ki ma kenagdi kumematù.

18Netiigan ta mepigtamayan sa langun etaw taman melugay danà sa salà binaelan i Adam.

Dodoo danà ma sa metiengaw binaelan i Hésus Kelistu, mebegayan ki polo sa lalù endà meelut di owoy petiengawen i Nemula kita. ¹⁹Endà migpangunut Adam i diyà sa igsugù i Nemula, huenan di nekebael salà sa langun etaw. Dodoo danà i Hésus Kelistu migpangunut diyà si Nemula, mebaluy doo kumetiengaw sa medoo etaw diyà sa kehaa i Nemula.

²⁰Apiya di pa takà egbael salà sa medoo etaw egoh anay, igpesulat i Nemula doo sa uledin di anì metiigan da meumanan sa salà da danà da egtipay sa uledin. Dodoo apiya di pa meumanan sa salà ta, meumanan ma doo sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. ²¹Apiya di pa neseinut-inut da nematay sa langun etaw danà da neudipen diyà salà, igpehaa i Nemula doo sa dakel ketabang di diyà kenita, enù ka egpetiengawen di kita diyà sa kehaa di anì mebegayan ki sa lalù endà meelut di danà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

Duen Sa Magtu Lalù Ta Danà I Nemula

6 ¹Na, amuk egsakem ki dé sa dakel ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita, duen kéen sa etaw guwaen di dò mepion amuk muman ki mael salà anì meumanan ma sa

mepion ketabang ipeuloy i Nemula diyà kenita. ²Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka endà mebaluy di muman ki mael salà, enù ka lagà ki dé sa etaw nematay nekedan dé sa tapay adat ta tegebael salà. ³Netiigan yu doo egoh ta migpebautis diyà wayeg, egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si Kelistu. Huenan di, egoh di nematay, lagà ki ma nekeunut kenagdi nematay. ⁴Amuk egpebautis ki, lagà ki nekeunut kenagdi nematay owoy lagà ki ma nekeunut kenagdi egoh di iglebeng. Hediya ma, egpekeunut ki ma kenagdi egoh di mig-enaw danà sa dakel egkegaga i Nemula sa Emà di, anì mekebael ki sa mepion danà sa magtu lalù igbegay di diyà kenita.

⁵Danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay, huenan di mekeunut ki ma doo kenagdi diyà sa keenaw di. ⁶Netiigan ta egoh i Kelistu igtutuk diyà sa kayu igbugsud, lagà nekeunut ma igtutuk dahiya sa tapay pedu ta anì mematay. Huenan di, nekedan dé sa pedu ta tegebael salà, owoy endà ma dé neudipen ki diyà sa adat ta medaet, ⁷enù ka amuk nematay sa etaw, nelaun dé diyà salà.

⁸Amuk lagà ki nekeunut si Kelistu egoh di nematay, nekeunut ki ma doo kenagdi egoh di mig-enaw, enù ka

dumuen ma sa magtu lalù ta nekeiling sa hagdi. ⁹Netiigan ta mig-enaw Kelistu i owoy endà dé mematay di uman enù ka endà dé duen sa megaga sa kepatay etaw diyà kenagdi. ¹⁰Segulê daa nematay owoy endà dé muman di mematay, huenan di nekeatu dé diyà sa egkegaga salà danà sa kinepatay di. Owoy nehagtay dé ini egoh di anì takaan di mael sa mepion kenà i Nemula metuuwan.

¹¹Hediya ma diyà keniyu, penemdem yu nekedan dé egkegaga sa salà diyà kenita danà ta nekeunut si Kelistu egoh di nematay. Owoy nebegayan ki ma dé sa magtu lalù anì metuuwan Nemula i diyà sa langun egbaelan ta mepion danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu. ¹²Huenan di, yoko egpeunut duu sa pedu yu tegebael salà anì endà dé mangunut yu diyà sa medaet uyot sa lawa ta egkematay. ¹³Owoy yoko ma egpandayà duu sa lawa yu tegebael medaet, dodoo pesabai yu polo sa lawa yu diyà si Nemula anì mekebael yu sa adat metiengaw, enù ka linaun di dé kita diyà sa kepatay ta owoy egbegayan di ma kita sa magtu lalù endà meelut di. ¹⁴Endà dé duen egkegaga sa salà diyà kenita, enù ka endà dé egسالigan ta duu sa kepangunut ta diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo iya polo sa

egسالigan ta sa ketabang i Nemula ipeuloy di diyà kenita.

Pinelagà Di Udipen Sa Ukit Kepangunut Ta

¹⁵Na, duen kéen etaw guwaen di dò muman ki mael salà enù ka iya sa egسالigan ta sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula, beken sa kepangunut ta diyà sa uledin. Dodoo tigtu endà mebaluy di iya wé. ¹⁶Enù ka netiigan yu doo sumalà dé sa egkeiyapan yu umunut, lagà yu sa udipen di. Upama, amuk salà sa egkeiyapan yu umunut, meudipen yu doo dahiya owoy mekeangay yu ma diyà sa kepatay taman melugay. Dodoo amuk si Nemula polo sa unutan yu, mebaluy kagdi sa datù yu owoy kumetiengaw yu ma diyà sa kehaa di. ¹⁷Egoh anay lagà yu neudipen diyà salà. Dodoo tigtu egpesalamat a diyà si Nemula enù ka nesambian dé sa adat yu ini egoh owoy tigtu yu ma dé egpangunut diyà sa tuu tegudon sinakem yu. ¹⁸Nelaun yu ma dé diyà sa tapay adat yu medaet owoy endà dé neudipen yu diyà salà, dodoo lagà yu dé udipen i Nemula tegebael sa metiengaw adat.

¹⁹Iya sa pesuwan di igpeligad ku diyà udipen siini ketulù ku diyà keniyu anì melemu metiigan yu. Egoh anay lagà yu neudipen danà sa uyot yu medaet owoy egpandayaen yu ma sa lawa yu egbael

medaet owoy takà yu ma eg-uman egbael medaet. Dodoo ini egoh di, pesabai yu dé sa lawa yu diyà si Nemula anì meumanan sa egbaelan yu mepion kenà i Nemula metuuwan. ²⁰Egoh anay egoh yu neudipen diyà salà, endà duen sa pedu yu apiya tukééy eg-unut diyà sa adat metiengaw. ²¹Owoy endà ma duen sa mepion untung yu danà sa binaelan yu egoh anay, siedò medaet adat yu egkemalaan yu dé ini egoh di, enù ka iya daa sa metebowon sa etaw egbael medaet sa kepatay di taman melugay. ²²Dodoo ini egoh di, linaun i Nemula dé kita diyà sa salà anì mebaluy ki dé udipen i Nemula. Amuk hediya, dakel sa untung ta enù ka megaga ki mangunut diyà sa uyot di owoy mebegayan ki ma sa lalù endà meelut di. ²³Amuk duen etaw eg-unut diyà sa uyot di tegebael salà, iya sa untung mesakem di sa kepatay taman melugay. Dodoo ini polo sa ipeuloy i Nemula sa lalù endà meelut di danà di nesesebaen ki si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Nekelaun Ki Diyà Sa Uledin

7 ¹O medoo duma ku egpigtuu, tapay doo netiigan yu denu sa uledin ta, huenan di netiigan yu mekepangunut sa etaw diyà sa uledin taman sa egoh di nematay. Dodoo amuk mematay

dé, endà dé mekepangunut di diyà sa uledin. ²Upama, ini sa uledin denu sa bayi épê sawa, endà mebaluy di sumawa dema amuk nehagtay pelà sa sawa di. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa diyà sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin kesesawaay. ³Dodoo amuk sumawa diyà sa sebaen ma maama egoh di nehagtay pelawà sa sawa di, nekebigà dé sa bayi. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, beken dé bigà amuk sawaen di sa sebaen ma maama enù ka nekelaun dé diyà sa uledin kesesawaay.

⁴O medoo duma ku egpigtuu, hediya ma kita i etaw, enù ka egoh i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud, nekeunut ki kenagdi nematay. Huenan di, endà dé metegel ki pepangunut diyà sa tapay uledin igsugkow i Mosis, dodoo iya polo mepangunutan ta si Kelistu sa inenaw i Nemula egoh di nematay, anì mebaelan ta sa mepion adat kenà i Nemula metuuwan. ⁵Egoh anay egoh ta pelà eg-unut diyà sa nita daa uyot, duen doo sa binaelan ta hinawidan sa uledin. Dodoo iya polo sa tigtu egkeiyapan ta egbael, enù ka hinawidan sa uledin. Huenan di, iya daa sa untung mesakem ta sa kepatay taman melugay enù ka takà ki egbael medaet. ⁶Dodoo danà ta dé nesesebaen si Hésus Kelistu,

lagà ki dé nematay. Huenan di, endà dé neudipen ki diyà sa uledin enù ka linaun i Nemula kita. Egoh anay egoh ta egpangunut diyà sa tapay uledin igpesulat, endà mekegaga ki mael sa uyot i Nemula. Dodoo ini egoh di mekepangunut ki dé diyà sa uyot di danà sa ketabang sa Suguy di diyà kenita.

⁷Na, duen kéen etaw guwaen di dò uledin sa edungan sa kebael ta medaet. Dodoo tigtu endà tuu iya wé, enù ka amuk endà duen sa uledin, endà metiigan ta duu sa kenà ta egbael salà. Upama, amuk endà duen sa uledin eghawid sa kekesina, endà metiigan ta duu mesalà ki amuk egkesina ki. ⁸Dodoo egoh ku neketiig sa uledin eghawid sa kekesina, uman a polo egkesina enù ka iya sa ungayà pedu ku tumipay a sa uledin. Upama, amuk endà duen sa uledin, endà metiigan ta duu sa kenà ta mesalà. ⁹Egoh anay egoh ku endà neketiig sa uledin, guwaen ku dò endà duen salà ku. Dodoo egoh ku neketiig sa igsugù di diyà kenak, netiigan ku ma dé medaet sa egbaelan ku owoy metebowon a ma sa kepatay taman melugay danà sa salà ku. ¹⁰Iya sa pesuwan i Nemula migbegay sa uledin anì tigtu ki melalù amuk endà meketipay ki. Dodoo tebowen a polo sa kepatay taman melugay danà

ku migtipay sa uledin di.

¹¹Neakalan a doo danà sa pedu ku medaet, enù ka apiya di pa egpangunut a hedem diyà sa uledin anì mekesakem a sa mepion, tebowen a doo sa kepatay taman melugay danà ku migtipay sa uledin.

¹²Endà duen sa medaet nekeamut diyà sa uledin igbegay i Nemula. Anan mepion polo owoy tigtu metudà ma.

¹³Huenan di, yoko egpenemdem duu meumawan ki sa kepatay taman melugay danà sa mepion uledin i Nemula. Endà tuu iya wé, enù ka meumawan ki polo sa kepatay taman melugay danà ta migtipay sa uledin di, anì metiigan ta tigtu medaet sa salà ta. Huenan di, danà sa mepion uledin di, metulù ki doo tigtu medaet sa ketipay ta uledin.

Egsegilaway Sa Medaet Uyot Ku Owoy Sa Mepion

¹⁴Na, netiigan ta anan mepion sa uledin enù ka kedu diyà sa Suguy i Nemula. Dodoo etaw a daa owoy takà a egbael salà, huenan di lagà a neudipen diyà salà. ¹⁵Endà egketiigan ku duu sa egbaelan ku takà. Apiya di pa ungayà ku mael sa mepion, endà doo egkebaelan ku duu, enù ka iya polo sa egbaelan ku sa medaet egkelepuhan ku. ¹⁶Amuk egbaelan ku sa medaet endà egkeiyapan ku duu, iya sa tandà

di neketiig a doo mepion sa uledin i Nemula. 17Huenan di, beken danà sa uyot ku sa egbaelan ku medaet, dodoo neagak a polo diyà salà danà sa medaet uyot sa tapay pedu ku. 18Netiigan ku endà duen sa mepion diyà sa pedu ku, enù ka apiya di pa baelan ku hedem sa mepion, endà doo egkebaelan ku duu. 19Beken iya sa egbaelan ku sa mepion egkeiyapan ku hedem, dodoo egbaelan ku polo sa medaet egkelepuhan ku. 20Amuk egbaelan ku sa endà egkeiyapan ku duu, beken danà sa naken uyot iya wé, dodoo danà polo sa medaet uyot sa tapay pedu ku.

21Ini sa egkebaelan ku takà. Amuk ungayà ku mael sa mepion, endà ma doo egkebaelan ku duu, enù ka tinabanan a sa uyot sa tapay pedu ku. 22Dodoo iya sa ungayà sa ugpu pedu ku mangunut a diyà sa uledin i Nemula. 23Dodoo, netiigan ku duen diyà sa lawa ku sa sebaen ma egsabà kenak, enù ka egsegilaway sa tapay pedu ku owoy sa mepion egkeiyapan sa pedu ku. Lagà a neudipen diyà sa medaet uyot sa tapay pedu ku anì mekebael a sa medaet uyot sa lawa ku. 24Aken sa etaw tigtu egkepasangan. Ungayà ku hedem duen etaw mekelaun kenak diyà sa egoh ku neudipen diyà salà, enù ka amuk eg-uman a egbael medaet, mekeangay a

doo diyà sa kepatay taman melugay. 25Dodoo tigtu a egpesalamat diyà si Nemula, enù ka duen dé sa meketabang kenak, si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Na, iya sa kelikutan ku. Apiya di pa dakel sa pedu ku hedem egpangunut diyà sa uledin i Nemula, takà a doo egbael medaet danà sa tapay pedu ku.

**Si Kelistu Sa Mekealuk Kenita
Diyà Sa Egoh Ta Neudipen
Diyà Salà**

8 1Huenan di, endà dé pigtamayan i Nemula duu kita danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu. 2Enù ka danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu, duen dé sa magtu lalù ibegay sa Suguy i Nemula diyà kenita. Huenan di, nelaun ki dé diyà sa tapay pedu ta tegebael salà, owoy endà ma dé meagak ki diyà sa kepatay taman melugay. 3Endà netabangan ki danà sa uledin igsugkow i Mosis, enù ka endà duen etaw mekegaga mangunut diyà sa langun uledin di. Dodoo si Nemula polo sa egtabang kenita, enù ka pineangay di sa Anak di si Hésus Kelistu anì meetaw diyà tanà nekeiling kenita. Pinigtamayan di egoh di migbaba sa salà ta egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud. Huenan di, nekedan dé sa egkegaga sa salà anì endà dé

meudipen ki diyà salà. 4Iya sa binaelan i Nemula anì mekebael ki sa mepion iling sa igsugù di diyà sa uledin igsugkow i Mosis. Endà dé meagak ki sa uyot sa tapay pedu ta, enù ka egkeagak ki polo sa Suguy i Nemula anì baelan ta sa mepion.

5Na, sa medoo etaw egpeagak diyà sa uyot sa tapay pedu da, iya daa sa egpenemdemen da sa keunut da diyà sa medaet egbaelan etaw diyà tanà. Dodoo sa etaw egpeagak diyà sa Suguy i Nemula, egpenemdemen da polo sa kepangunut da diyà sa uyot sa Suguy i Nemula. 6Amuk egpeagak sa etaw diyà sa tapay pedu da, meumawan da doo sa kepatay taman melugay. Dodoo amuk egpeagak sa etaw diyà sa Suguy i Nemula, mehaa da doo sa pedu da metanà danà da neseloyuk si Nemula, owoy sakemen da ma sa lalù endà meelut di. 7Amuk iya daa sa egpenemdemen sa etaw sa medaet uyot sa tapay pedu di, egkuntelaen di Nemula i enù ka endà egpangunutan di duu sa uledin i Nemula enù ka endà egkegaga di duu egpangunut. 8Huenan di, amuk egpangunut sa etaw diyà sa tapay pedu di, endà duen sa sebaen mebaelan di mepion kenà i Nemula metuuwan.

9Dodoo kita i, endà dé eg-unutan ta duu sa uyot sa tapay pedu ta, enù ka egpeagak

ki polo diyà sa Suguy i Nemula danà di eg-ugpà diyà kenita. Dodoo amuk duen etaw endà eg-ugpaan di sa Suguy di pineangay i Kelistu, beken kagdi sa etaw i Kelistu. 10Dodoo amuk eg-ugpà Kelistu i diyà kenita, duen sa magtu lalù ta endà meelut di. Apiya di pa mematay sa lawa ta danà salà, melalù ki doo enù ka kumetiengaw ki dé diyà sa kehaa i Nemula. 11Si Nemula sa mig-enaw si Hésus Kelistu egoh di nematay. Huenan di, amuk eg-ugpà sa Metiengaw Suguy di diyà kenita, apiya di pa mematay ki, enawen di doo kita kani owoy pelaluen di ma danà sa Suguy di eg-ugpà diyà kenita.

12Huenan di, o medoo duma ku eggigtuu, amuk eg-ugpaan ki sa Suguy i Nemula, mepangunutan ta sa uyot di, beken sa medaet uyot sa tapay pedu ta. 13Enù ka amuk egpangunutan ta daa sa uyot sa tapay pedu ta, meumawan ki doo sa kepatay taman melugay. Dodoo, amuk ekekan ta sa medaet uyot sa pedu ta danà sa ketabang sa Suguy i Nemula, mebegayan ki polo sa lalù endà meelut di, 14enù ka anak i Nemula dé sa langun etaw egpeagak diyà sa Suguy di. 15Egoh i Nemula migpeugpà sa Suguy di diyà kenita, endà eg-udipenen di duu kita, dodoo eg-anaken di polo kita. Huenan di, endà nelimedangan ki lagà

sa udipen, dodoo mebaluy dé umumow ki kenagdi si Emà enù ka inanak di dé kita. 16Owoy igpetiig sa Suguy di diyà kenita sa egoh ta dé inanak i Nemula. 17Huenan di, amuk kita sa anak di, mesakem ta kani sa langun mepion ibegay di diyà sa etaw di. Owoy sumalà dé sa ibegay di diyà si Kelistu, iya ma sa mekebegay di diyà kenita. Enù ka amuk egkepelihay ki ini egoh di danà ta epgigtuu diyà kenagdi, mekeunut ki ma doo sa senang di diyà langit.

**Mekeunut Ki Kani Sa Senang
I Nemula**

18Na, apiya di pa egkepelihay ki ini egoh di, netiigan ku doo melipengan ta iya wé amuk mehaa ta kani sa senang i Nemula diyà langit. 19Enù ka sa langun pineduen i Nemula, tigtu eg-angat-angatan da siedò agdaw tumebow kani egoh di ipehaa i Nemula sa medoo anak di. 20Egoh anay endà duen nesugatan sa langun pineduen i Nemula diyà tanà. Beken danà sa hagda daa uyot iya wé, dodoo danà polo sa uyot di. Dodoo sa langun pineduen di lagà da tigtu eg-angat-angat sa egoh da mepelumanan kani. 21Apiya di pa takà da pelà egkematay sa langun pineduen di diyà tanà owoy lagà da pelà nepolot dahiya, launen i Nemula doo kagda kani amuk meuma siedò agdaw egoh sa

medoo anak di mekelaun owoy mekeunut da ma sa senang di diyà langit.

22Lagà sa bayi egsakalan sa langun pineduen i Nemula diyà tanà, enù ka edung egoh anay taman ini egoh di egkepasangan da danà da eg-angat-angat sa egoh i Nemula meluman kenagda. 23Beken kagda daa sa egkepasangan, dodoo egkepasangan ki ma, kita i anay etaw binegayan i Nemula sa Metiengaw Suguy di, enù ka eg-angat-angatan ta ma sa egoh ta sumakem kani sa magtu lawa ta endà egkematay owoy sa medoo langun taman ta danà ta anak i Nemula. 24Netiigan ta dé sa egoh ta nealukan diyà sa kepigtamay di etaw, dodoo eg-angat-angatan ta pelawà sa egoh di ipetuu di iya wé. Upama amuk neketuu dé sa eg-angat-angatan ta, endà dé mangat-angat ki enù ka endà duen etaw eg-angat-angat sa neubus dé. 25Dodoo amuk endà pa hauwen ta duu sa eg-angat-angatan ta, muman ki pelà mangat-angat danà sa ketaes tali ta.

26Na, egtabangan ma sa Suguy i Nemula kita i etaw endà duen egkegaga. Enù ka amuk endà egketiigan ta duu sa mepion egpegeniyen ta amuk egsimbà ki, isugkow di doo sa tigtu mepion denu kenita sa endà meikagi ta duu diyà sa nita kagi daa.

27Netiigan doo sa Emà ta si Nemula sa langun penemdem ta owoy netiigan di ma sa penemdem sa Metiengaw Suguy di, enù ka neseunut sa egpegeniyen sa Suguy di denu kenita i etaw di owoy sa uyot i Nemula.

**Meketaban Ki Amuk Mekeunut
Ki Diyà Si Nemula**

28Na, netiigan ta dé sumalà dé sa nekeuma diyà kenita, iya sa ipeukit i Nemula diyà kenita anì upionen di kita i etaw eghidu kenagdi, sa inumow di danà sa tapay uyot di. 29Egoh anay tapay dé netiigan di sa medoo etaw migtuu, owoy hinemilì di kita anì mekeiling ki diyà sa Anak di si Hésus Kelistu, enù ka ungayà di mesetelahadi ki anì si Hésus sa kakay ta langun. 30Huenan di, kita i etaw hinemilì di, inumow di ma kita anì migtuu ki, owoy egpetiengawen di ma kita diyà sa kehaa di, owoy pedakelen di ma kita kani dutu langit dò.

31Na, amuk egpenemdem ki denu sa mepion binaelan i Nemula diyà kenita, metiigan ta doo endà dé duen sa mekeatu kenita enù ka tigtu duma ta Nemula i. 32Taa yu sa binaelan i Nemula. Endà inalang di duu sa Anak di si Hésus Kelistu, dodoo pineangay di polo diyà tanà

anì mematay anì metigtuwan di sa salà ta. Amuk hediya sa kehidu di kenita, begayan di doo kita sa langun igpasad di. 33Huenan di, sumalà dé sa etaw, endà megaga da duu kita tumipu, kita i etaw hinemilì i Nemula, enù ka pinetiengaw di dé kita diyà sa kehaa di.

34Endà ma duen etaw meketulon sa pesuwan ta mepigtamayan, enù ka si Hésus Kelistu sa nematay anì tigtuwan di sa salà ta, owoy inenaw i Nemula dé, owoy pinedakel di ma dé, enù ka egpenuu dé denu kuwanan di diyà langit kenà di eg-antang kenita diyà si Nemula.

35Huenan di, endà duen sa mekekedan kenita diyà sa kehidu i Kelistu. Sumalà dé sa mekeuma diyà kenita, iling ka sa kelikutan ataw ka kebukulan ataw ka kepelihayan, endà duen sa mekekedan kenita diyà sa kehidu di. Hediya ma, amuk tebowen ki bitil, ataw ka endà duen ginis ta, ataw ka tigtu nelimedangan ki, ataw ka meimatayan ki, tapay doo sa kehidu i Kelistu kenita. 36Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“O Nemula, danà sa keunut-unut ké diyà keniko,
takà ké buyu eg-imatayan etaw,
enù ka diyà sa penemdem da,

lagà ké daa sa hinagtay
kebilibili buyu sumbalien
da.”^m

³⁷Dodoo apiya di pa dakel sa
kelikutan ta, endà doo
melimedangan ki, dodoo
meanggan ki polo enù ka
tumaban ki danà i Kelistu
eghidu kenita. ^{38,39}Netiigan ta
dé endà duen sa mekedan
kenita diyà sa dakel kehidu i
Nemula. Enù ka iling ka
nehagtay ki pelà ataw ka
mematay ki, tapay doo endà
mekedan sa kehidu di kenita.
Sumalà dé sa egsugùsuguen i
Nemula diyà langit ataw ka sa
medoo épê egkegaga diyà tanà,
endà doo megaga da duu
kumedan sa kehidu i Nemula
kenita. Endà ma mekedan sa
kehidu di kenita danà sa
nekeuma diyà kenita ini egoh
di, ataw ka danà sa mebaelan ta
kani. Sumalà dé sa épê tunung,
iling ka sa épê tunung diyà
langit, ataw ka sa épê tunung
kedu dalem tanà, ataw ka
sumalà dé sa binaelan i Nemula,
endà dé megaga da duu
kumedan sa kehidu i Nemula
kenita sa igpehaa di danà i
Hésus Kelistu sa Datù ta.

**Ini Denu Sa Etaw Hudiyu
Hinemilì I Nemula**

9 ¹Na, duen ma sa tulonen
ku diyà keniyu denu sa

duma ku Hudiyu. Beken butbut
ini i, enù ka eg-unut-unut a diyà
si Kelistu. Netiigan ku ma tuu
ini i, enù ka egpeagak a diyà sa
Metiengaw Suguy i Nemula.
²Ini sa tulonen ku, tigtu a
egkebukul temù danà sa medoo
duma ku etaw Hudiyu endà
egpigtuu diyà si Kelistu, owoy
endà ma mekedan sa kedaet
pedu ku. ³Amuk mebaluy daa,
aken hedem sa neketangkà
diyà si Kelistu owoy sa
pigtamayan i Nemula ma
danà sa salà duma ku tugod i
Ablaham anì mealukan da
diyà sa kepigtamay i Nemula.
Dodoo endà ma mebaluy di.
⁴Na, medoo sa igtabang i
Nemula diyà sa etaw Hudiyu.
Egoh anay hinemilì di sa
medoo tugod i Islaél anì
meanak di kagda. Igpehaa di
ma diyà kenagda sa dakel
senang di anì metandaan sa
egoh di eg-ugpà diyà kenagda.
Igpasad di ma sa ketabang di
diyà kenagda, owoy duen ma
sa uledin di igsugkow i Mosis
diyà kenagda. Igtulù di ma sa
mepion ukit da kepenemula
kenagdi, owoy duen ma sa
medoo liyu igpasad di mepion
diyà kenagda. ⁵Owoy eglalag
ma sa tupù da hinemilì di egoh
anay. Egoh i Kelistu sa Tigtu
Datù ta neetaw diyà tanà,
miglesut diyà sa medoo tugod

da Hudiyu. Kagdi sa Nemula meolò ta taman melugay. Amin.

⁶Na, apiya di pa duen etaw Hudiyu endà epgigtuu da diyà si Kelistu, neketuu doo sa igpasad i Nemula diyà kenagda. Huenan di, apiya di pa anan da tugod i Islaél, beken langun da sa tigtu tugod di hinemilì i Nemula. ⁷Hediya ma, endà ma hinemilì i Nemula duu sa langun tugod i Ablaham, enù ka mig-ikagi diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di “Iya daa sa tigtu tugod ko sa medoo tugod i Isak anak ko.”ⁿ ⁸Na, ini sa selepangan iya wé kagi i Nemula. Amuk miglesut Isak i danà i Ablaham epgigtuu diyà sa igpasad i Nemula, kita ma dé sa anak i Nemula danà ta ma epgigtuu diyà sa igpasad di, beken danà ta daa tugod i Ablaham. Huenan di, amuk epgigtuu ki diyà sa igpasad i Nemula, kita ma dé sa tigtu tugod i Ablaham. ⁹Iya sa igpasad i Nemula diyà si Ablaham egoh anay, guwaen di, “Amuk meuma segepalay, baelan ku kiyu panduan enù ka umanak maama Sala i sawa ko.”^o

¹⁰Duen ma sa sebaen daa maama hinemilì i Nemula diyà sa duwa anak i Libika egoh anay. Mig-anak seping Libika i,

owoy sebaen i Isak daa sa emà da tupù ta. ^{11,12}Dodoo egoh da buyu lumesut sa seping inobol di, mig-ikagi Nemula i diyà kenagdi, guwaen di, “Sa muna eglesut anak ko, mebaluy kagdi sa egsugùsuguen sa hudihudi eglesut.”^p Iya sa kagi i Nemula egoh da endà pa eglesut sa anak di seping owoy egoh da ma endà pa egbael mepion ataw ka medaet. Binaelan i Nemula iya wé anì ipetiig di diyà kenita sa egoh di mighemilì etaw danà sa hagdi uyot daa, beken danà sa mepion egbaelan da. ¹³Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Iya sa tigtu eghiduwan ku si Hakob, beken si Isaw.”^q

¹⁴Na, duen kéen etaw guwaen di dò endà metudà sa egbaelan i Nemula enù ka eghemilien di daa sa sebaen etaw owoy endà eghemilien di duu sa liyu etaw. Dodoo endà tuu iya wé, enù ka muni dé diyà si Nemula polo sa uyot di. ¹⁵Taa yu sa kagi i Nemula diyà si Mosis egoh anay, guwaen di, “Aken sa humemilì sa etaw tabangan ku, owoy aken ma humemilì sa etaw hiduwan ku.”^r ¹⁶Huenan di, netiigan ta dé endà duen sa etaw hemilien i Nemula danà sa hagda uyot daa ataw ka sa egbaelan da daa, dodoo hemilien di polo danà sa

n 9:7 Basa ko Génesis 21:12. **o** 9:9 Basa ko Génesis 18:10,14. **p** 9:11,12 Basa ko Génesis 25:23. **q** 9:13 Basa ko Malakiyas 1:2,3. **r** 9:15 Basa ko Éksodo 33:19.

kehidu di. ¹⁷Dodoo taa yu sa kagi di diyà si Palo sa datù diyà tanà Igiptu egoh anay sa endà eghiduwani i Nemula duu, guwaen di, “Iya sa pesuwan di ungayaen ku kuna sa datù diyà Igiptu anì mehaa sa dakel egkegaga ku danà ku migtamay keniko, anì lumalag a diyà sa uwang tanà.”^s ¹⁸Huenan di, netiigan ta si Nemula sa eghemilì sa etaw eghiduwani di owoy egpandayaen di ma sa liyu etaw anì kumetegasa sa ulu da.

¹⁹Na, amuk eghemilien i Nemula sa etaw eghiduwani di, duen kéen etaw diyà keniyu guwaen di dō endà metudà Nemula i amuk pigtamayan di sa etaw endà hinemilì di duu, enù ka endà duen etaw mekeeked sa uyot i Nemula. ²⁰Dodoo taa yu sa kagi ku denu iya wé. Apiya sebaen, endà duen etaw mekesigbolow si Nemula enù ka kita daa sa binaelan di. Endà mebaluy di sumigbolow sa kuden tanà diyà sa migpilpil kenagdi, upama guwaen di, “Maen di ya hediya sa kebael ko kenak?” ²¹Taa yu sa etaw tegebael kuden, kagdi doo sa humemilì sa kebael di. Apiya segetebeng daa tanà, baelan di sa metolol kuden, owoy baelan di ma sa endà

metolol di danà sa ungayà di daa.

²²Hediya ma sa binaelan i Nemula. Apiya di pa pigtamayan di sa etaw tegebael salà egbulitan di anì ipehaa di sa dakel egkegaga di, endà doo patuluy di migtamay kenagda enù ka petaesen di pelà sa tali di diyà kenagda. ²³Iya sa binaelan di anì meketiig sa langun etaw tigtu mepion sa egbaelan di diyà sa medoo etaw eghiduwani di, enù ka hinemilì di kita egoh anay anì mekeunut ki kani sa senang i Nemula diyà langit. ²⁴Kita sa etaw hinemilì di. Beken daa kami etaw Hudiyu sa hinemilì di, dodoo hinemilì di ma sa etaw beken Hudiyu. ²⁵Enù ka duen sa kagi igpesulat i Nemula diyà si Osiyas sa tegesugkow di egoh anay, guwaen di,

“Mebaluy etaw ku siedò beken etaw ku egoh anay.

Owoy hiduwani ku sa medoo etaw sa endà pa nehiduwani ku duu egoh anay.”^t

²⁶ “Apiya di pa beken etaw ku gaa sa medoo beken Hudiyu dutu siedò tanà, mebaluy doo kagda sa etaw i Nemula, sa Nemula melalù taman melugay.”^u

^s 9:17 Basa ko Éksodo 9:16. ^t 9:25 Basa ko Osiyas 2:23. ^u 9:26 Basa ko Osiyas 1:10.

27Duen ma sa kagi igpesulat i Nemula diyà sa tegesugkow di si Isayas egoh anay denu sa medoo etaw Hudiyu tugod i Islaél, guwaen di,

“Apiya di pa tigtu medoo sa etaw tugod i Islaél lagà enay mantadan, tukéy daa sa mealukan diyà sa kepigtamay i Nemula etaw;

28 enù ka meuma doo sa egoh di meelut sa tali di owoy medelamet mekeuma sa kepigtamay di diyà sa langun etaw.”^v

29Duen ma sa kagi i Isayas egoh anay, guwaen di,

“Amuk endà eghiduwan i Nemula duu kita i Hudiyu, sa Nemula épê dakel egkegaga, endà dumuen sebaen etaw mesamà enù ka mekesugsug ki langun mekeiling sa medoo etaw nekesugsug egoh anay dutu sieddò menuwa Sodoma owoy menuwa Gomola.”^w

Eg-ekedan Sa Etaw Hudiyu Sa Kealuk I Nemula Kenagda

30Na, netiigan ta dé ini i. Apiya di pa endà netiigan sa medoo etaw beken Hudiyu sa

ukit da kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula, duen doo sa duma etaw diyà kenagda pinetiengaw i Nemula diyà sa kehaa di danà da egpigtuu diyà si Kelistu. 31Dodoo sa medoo tugod i Islaél, guwaen da dò kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo endà mebaluy di iya wé, enù ka endà negaga da duu egpangunut sa langun uledin di. 32Endà kumetiengaw da diyà sa kehaa di, enù ka egsaligan da daa sa egbaelan da mepion enù ka endà egpigtuu da diyà si Hésus Kelistu. Huenan di, lagà da nekedukul diyà sa dakel batu diyà dalan. 33Iya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Taa yu, duen sa batu itagù ku diyà sa menuwa Siyon sa menuwa etaw Hudiyu. Iya sa kenà da mekedukul owoy mekedagsà da ma. Dodoo sumalà dé sa etaw sumalig diyà sa batu, endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”^x

10 ¹Na, o medoo duma ku egpigtuu, takà ku isimbà sa medoo duma ku etaw Hudiyu diyà si Nemula, enù ka ungayà ku hedem mealukan da ma diyà sa kepigtamay di.

²Netiigan ku tigtu meudes da

^v 9:27-28 Basa ko Isayas 10:22,23. ^w 9:29 Basa ko Isayas 1:9. ^x 9:33 Basa ko Isayas 8:14; 28:16.

egpangunut diyà sa tegudon da anì metuuwan Nemula i gaa diyà kenagda, dodoo endà netiigan da duu sa tuu tegudon. ³Endà ma egsakemen da duu sa ukit i Nemula egpetiengaw kenagda diyà sa kehaa di. Dodoo egsalig da polo diyà sa hagda kepangunut sa uledin, huenan di endà kumetiengaw da diyà sa kehaa i Nemula enù ka endà eg-unut da diyà sa ukit di egpetiengaw kenagda. ⁴Enù ka danà sa binaelan i Kelistu, endà dé duen ulan sa kepangunut ta diyà sa uledin, enù ka sa kepigtuu ta diyà kenagdi polo sa ukit i Nemula egpetiengaw kenita diyà sa kehaa di.

⁵Egoh anay igsulat i Mosis denu sa etaw kumetiengaw diyà sa kehaa i Nemula danà da egpangunut diyà sa uledin, guwaen di,

“Amuk tigtu egpangunut sa etaw diyà sa langun uledin i Nemula, owoy amuk endà duen sebaen uledin tipayen di, iya sa etaw mebegayan lalù endà meelut di.”^y

⁶Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat denu sa ukit ta kumetiengaw diyà sa kehaa di danà ta kepigtuu diyà si Kelistu. Huenan di, endà

mepion di amuk penemdemen ta duen sa etaw mebatun dutu langit dò anì angayen di Kelistu i. ⁷Hediya ma, endà ma mepion di amuk penemdemen ta duen sa etaw mangay bayà dò anì enawen di Kelistu i. Neamu iya wé penemdem, enù ka endà duen sa etaw mekebael iya wé.

⁸Dodoo duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Medapag dé diyà keniyu sa kagi i Nemula, enù ka diyà dé sa penemdemen yu owoy diyà sa ebà yu.”^z Hediya ma sa Mepion Tegudon egtulonen ké diyà keniyu denu sa kepigtuu ta diyà si Kelistu. ⁹Huenan di, amuk tulonen yu diyà etaw sa egoh i Hésus sa Tigtu Datù ta, owoy amuk tigtu pigtuuwen yu ma sa egoh i Nemula mig-enaw kenagdi egoh di nematay, mealukan yu doo diyà sa kepigtamay di. ¹⁰Enù ka kumetiengaw ki diyà sa kehaa i Nemula danà sa pedu ta egpigtuu, owoy mealukan ki ma diyà sa kepigtamay di danà ta egtulon sa kepigtuu ta. ¹¹Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Sumalà dé sa etaw sumalig diyà kenagdi, endà dé mebukul di danà sa kepigtuu di.”^a ¹²Na, endà duen sa tayu etaw mehagtaw diyà sa kehaa i Nemula, iling ka etaw Hudiyu

^y 10:5 Basa ko Lébitiko 18:5.   ^z 10:8 Basa ko Dutilonomiyu 30:12–14.

^a 10:11 Basa ko Isayas 28:16.

ataw ka beken Hudiyu, enù ka sebaen i Kelistu daa sa Datù ta. Huenan di, tigtu egtabangan di sumalà dé sa etaw eg-umow tabang diyà kenagdi. ¹³Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Sumalà dé sa etaw egpegeni tabang diyà si Datù, mealukan doo diyà sa kepigtamay i Nemula.”^b

¹⁴Dodoo endà mebaluy di mumow tabang sa etaw diyà si Datù amuk endà pelà egpigtuu di diyà kenagdi. Owoy endà ma mebaluy di migtuu sa etaw amuk endà dinegen di duu sa tegudon denu si Datù. Owoy endà ma mebaluy di dumineg sa tegudon amuk endà duen sa etaw mangay tumegudon. ¹⁵Owoy endà ma duen etaw mangay tumegudon amuk endà peangayen i Nemula duu. Dodoo, duen doo sa etaw pineangay i Nemula anì tumegudon da, enù ka iya sa kagi di igpesulat, guwaen di, “Tigtu meanggan sa medoo etaw amuk hauwen da sa ketebow sa tegeuwit sa Mepion Tegudon.”^c

¹⁶Dodoo apiya di pa medoo sa etaw migdineg sa Mepion Tegudon, tukéy daa sa egpigtuu. Tuu ma doo sa kagi i Isayas sa tegesugkow i Nemula egoh anay, guwaen di, “O Datù

Nemula, endà iseg di medoo etaw egpigtuu diyà sa tinegudon ké.”^d ¹⁷Huenan di, netiigan ta endà mekepigtuu sa etaw taman endà dinegen da duu sa tuu tegudon, owoy iya daa sa tuu tegudon sa denu si Kelistu.

¹⁸Apiya di pa endà egpigtuu sa medoo Hudiyu, yoko egpenemdem duu endà netulonon da sa tuu tegudon. Dodoo netulonon da doo, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Nekeseluh sa tegudon diyà sa uwang tanà, owoy nekeuma dé diyà sa langun etaw.”^e

¹⁹Na, apiya di pa endà egpigtuu sa medoo tugod i Islaél, yoko egpenemdem duu endà neketiig da sa tegudon dinineg da, enù ka duen sa kagi i Nemula igsulat i Mosis egoh anay, guwaen di,

“Tabangan ku sa medoo etaw beken Hudiyu anì suminu-sinu yu kani, kiyu i etaw Hudiyu. Owoy hiduwan ku ma sa medoo etaw endà neketiig kenak egoh anay anì mulit yu kani.”^f

²⁰Na, tigtu metumàmà sa kagi i Nemula igsulat i Isayas egoh

^b 10:13 Basa ko Howil 2:32. ^c 10:15 Basa ko Isayas 52:7. ^d 10:16 Basa ko Isayas 53:1. ^e 10:18 Basa ko Isalem 19:4. ^f 10:19 Basa ko Dutilonomiyu 32:21.

anay denu sa etaw beken

Hudiyu, guwaen di,

“Sa medoo etaw endà
meketiig kenak egoh anay,
metiigan da aken i ini egoh
di,
guwaen i Nemula.

Owoy apiya di pa endà eg-igsà
da denu kenak,
migpehaa a doo diyà
kenagda.”^g

21Dodoo duen ma sa kagi i
Nemula igpesulat denu sa
medoo tugod i Islaél, guwaen
di,

“Apiya di pa dakel sa ungayà
ku hedem tumabang
kenagda,
ekedan da polo aken enù ka
tigtu metegas sa ulu da.”^h

**Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa
Etaw Hudiyu**

11 1Na, apiya di pa duen
tugod i Islaél endà
egpigtuu da, yoko egpenemdem
duu ininiyugan i Nemula dé
kagda langun. Endà tuu iya wé,
enù ka aken ma doo sa tugod i
Islaél, owoy si Ablaham sa tupù
ku, owoy tugod a ma sa sebaen
tugod di si Bénhamin. 2Endà
mebaluy di iniyugan i Nemula
sa etaw di hinemilì di egoh
anay egoh di endà pa duen sa
langun pineduen di. Netiigan ta
iya wé, enù ka duen sa kagi i

Nemula igpesulat denu si Iliyas
sa tegesugkow di egoh anay.

Egsimbà Iliyas i diyà si Nemula
danà sa medaet egbaelan sa
medoo дума di tugod i Islaél,
3guwaen di, “O Nemula,
inimatayan da dé sa medoo
tegesugkow ko, owoy linukat da
ma dé sa atung kenà ké
eg-imatay hinagtay ibegay diyà
keniko. Aken daen sa
tegesugkow ko nesamà, owoy
takaan da ma aken eglagbet anì
meimatayan a ma.”ⁱ 4Dodoo
beken si Iliyas daa sa

eg-unut-unut diyà si Nemula,
enù ka iya sa kagi i Nemula
diyà kenagdi, guwaen di, “Duen
pa sa pitu ngibu etaw дума ko
tugod i Islaél hinemilì ku owoy
endà dé penemulawen da duu
sa inetaw pinengadanan Baal.”^j
5Na, hediya ma ini egoh di.

Tukéy daa sa etaw Hudiyu
egpigtuu diyà si Kelistu, enù ka
hinemilì i Nemula kagda danà
sa mepion ketabang ipeuloy di.
6Enù ka amuk hemilien di
kagda danà da egbael mepion,
mebaluy endà dumuen ulan sa
mepion ketabang ipeuloy di.
Dodoo hinemilì di polo kita
danà sa mepion ketabang
ipeuloy di, beken danà sa
mepion egbaelan ta.

7Amuk tuu iya wé, netiigan
ta dé ini i. Apiya di pa ungayà

^g 10:20 Basa ko Isayas 65:1. ^h 10:21 Basa ko Isayas 65:2. ⁱ 11:3 Basa ko
1 Medoo Datù 19:10,14. ^j 11:4 Basa ko 1 Medoo Datù 19:18.

sa medoo tugod i Islaél
kumetiengaw da diyà sa kehaa i
Nemula danà da egpangunut
diyà sa uledin igsugkow i Mosis,
endà doo mekuwa da duu sa
uyot da. Iya daa sa pinetiengaw
i Nemula diyà sa kehaa di sa
tukéey etaw Hudiyu hinemilì di,
doodoo metegas ulu polo sa
medoo liyu etaw Hudiyu. **8**Enù
ka duen sa kagi i Nemula
igpesulat denu sa etaw endà
egpigtuu, guwaen di,

“Pinetegas i Nemula sa pedu
da
anì endà metiigan da duu sa
tuu tegudon.

Apiya di pa duen mata da,
endà metiigan da duu sa
eghauwen da,
owoy apiya di pa duen telinga
da,
endà ma metiigan da duu sa
egdinegen da.

Taman ini egoh di tapay doo
iya sa adat da.”^k

9Hediya ma sa kagi i Datù
Dabid egoh anay, guwaen di,
“Apiya di pa mepion sa ibegay
i Nemula diyà kenagda,
lagà katal kenà da megapen
doo iya wé
owoy lagà kaseb kenà da
menabù.

Enù ka mekeuma sa
kepigtamay i Nemula diyà
kenagda kani.

10 Lagà da melangap anì endà
metiigan da duu sa
angayan da.

Owoy lagà mebugkug da ma
danà sa kelikutan babaen
da taman melugay.”^l

**Ini Sa Uyot I Nemula Denu Sa
Etaw Beken Hudiyu**

11Apiya di pa eg-eked sa
medoo Hudiyu epgigtuu diyà si
Kelistu, yoko egpenemdem duu
mepigtamayan da owoy endà
mekepelikù da migtuu. Tigtu
endà tuu iya wé, enù ka danà
da nesalà egoh da endà
egpigtuu, mebaluy doo duen
polo sa medoo etaw beken
Hudiyu alukan i Nemula. Iya sa
pesuwan di alukan di kagda anì
mesina sa medoo Hudiyu anì
pelikù da ma migtuu. **12**Huenan
di dakel sa ketabang i Nemula
diyà sa langun etaw diyà tanà
danà sa salà etaw Hudiyu.
Owoy danà da ma endà
egsakem sa untung ibegay di
hedem diyà kenagda, ibegay di
polo diyà sa etaw beken
Hudiyu. Apiya di pa mepion iya
wé untung, uman doo mepion
amuk pelikù da migtuu sa
medoo Hudiyu.

13Duen sa ikagiye ku diyà
keniyu i etaw beken Hudiyu.
Hinemilì i Nemula aken salu di
anì tuluen ku kiyu sa kagi di.
Tigtu a eg-udes egtulù keniyu,

^k 11:8 Basa ko Dutilonomiyu 29:4; Isayas 29:10. ^l 11:9-10 Basa ko Isalem 69:22,23.

14anì mesina sa medoo duma ku etaw Hudiyu anì migtuu da ma anì mealukan da diyà sa kepigtamay i Nemula. 15Dodoo danà i Nemula mig-iniyug diyà sa etaw Hudiyu, mebaluy dé mesesebaen da si Nemula sa medoo etaw beken Hudiyu. Apiya di pa mepion iya wé, uman doo mepion amuk pelikù migtuu sa etaw Hudiyu, enù ka lagà da etaw meenaw amuk nematay.

16Na, lagà da epan igbegay diyà si Nemula sa medoo Hudiyu, enù ka amuk hagdi sa segetilos epan, hagdi ma doo sa langun metibulu epan. Diya ma, amuk si Nemula sa épê sa pesu kayu, hagdi ma doo sa langun panga di. Hediya ma si Nemula sa épê sa langun etaw Hudiyu, enù ka kagdi sa épê sa tupù da egoh anay, si Ablaham. 17Lagà sa kayu olibu eg-ipaten i Nemula sa medoo Hudiyu, dodoo duen sa duma panga di tinagped di. Dodoo kiyu i etaw beken Hudiyu, lagà yu sa panga kayu olibu endà hinemula kinuwa i Nemula daa owoy iya sa isumpat di diyà sa kenà di migtagped panga. Hediya ma, kiyu ma sa sumakem sa mepion ibegay di diyà sa etaw Hudiyu. 18Apiya di pa lagà panga kayu tinagped di sa medoo Hudiyu endà epgigtuu, yoko egedakel duu kiyu diyà kenagda, enù ka lagà yu daa sa panga kayu igsumpat di diyà sa kayu olibu.

Taa yu, hih, beken kiyu sa epgelenuk sa dalid di, dodoo nehagtay yu polo danà sa dalid di.

19Duen kéen etaw beken Hudiyu, guwaen di dò uman pa milagà ké diyà sa etaw Hudiyu, enù ka tinagped i Nemula kagda diyà siedò kayu olibu anì mekesambì ké. 20Na, tuu kiyu sa igsambì di diyà sa etaw Hudiyu, dodoo tinagped di polo sa tigtu panga kayu olibu enù ka endà epgigtuu da diyà kenagdi. Igsambì di kiyu polo diyà kenagda enù ka epgigtuu yu dé. Huenan di, yoko egpeolòlò ya, dodoo hahaa yu, 21enù ka amuk tinagped i Nemula sa tigtu panga kayu olibu, labi pa endà tagpeden di kiyu i beken tigtu panga di amuk endà migtuu yu. 22Huenan di, netiigan ta duen etaw eghiduwan i Nemula owoy duen ma etaw pigtamayan di, enù ka pigtamayan di sa etaw endà epgigtuu, dodoo eghiduwan di kiyu amuk takà yu epgigtuu. Dodoo amuk sumabuh yu migtuu, tagpeden di ma kiyu. 23Apiya di pa tinagped di sa medoo Hudiyu diyà sa kayu olibu danà da endà epgigtuu, megaga di doo isumpat dema diyà sa tapay kenà da amuk migtuu da. 24Dodoo kiyu i etaw beken Hudiyu, beken kiyu sa tigtu panga diyà sa kayu olibu, enù ka lagà yu daa sa panga kayu

endà hinemula kinuwa di anì isumpat di diyà sa kayu eg-ipaten di, apiya beken iya sa adat ta isumpat. Amuk negaga i Nemula sa kesumpat di sa medoo liyu panga kayu diyà sa kayu olibu, labi pa endà megaga di duu isumpat dema sa tapay panga di.

Eghiduwan I Nemula Sa Langun Etaw

25O medoo дума ku epgigtuu, ungayà ku metiigan yu sa egbaelan i Nemula iglidung di diyà etaw egoh anay, anì endà pedakelen yu duu kiyu diyà sa etaw Hudiyu. Metegas pelà sa ulu sa medoo дума etaw Hudiyu ini egoh di. Huenan di, endà migtuu da taman endà melengon da migtuu sa langun etaw beken Hudiyu hinemilì i Nemula.

26Agulé, mealukan ma doo sa langun etaw tugod i Islaél, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Dumuen sa tegealuk tumbow kedu diyà Siyon sa menuwa Hudiyu.

Kedanan di sa langun medaet egbaelan sa medoo tugod i Hakob.

27 Amuk egkedanan ku sa salà da, guwaen i Nemula, iya pelà ipetuu ku sa tapay igpasad ku diyà kenagda.”^m

28Na, egkesekuntelà sa medoo etaw Hudiyu owoy si Nemula ini egoh di danà da endà epgigtuu diyà sa Mepion Tegudon. Huenan di, mebaluy dé mealukan yu, kiyu i etaw beken Hudiyu. Dodoo apiya di pa egkesekuntelà da si Nemula sa etaw Hudiyu, tapay doo eghiduwan di kagda, enù ka kagda sa etaw hinemilì di egoh di migpasad diyà sa medoo tupù da egoh anay. 29Enù ka endà egkehalihalì sa penemdem i Nemula denu sa etaw hinemilì di owoy sa binegayan di mepion. 30Na, kiyu i etaw beken Hudiyu, endà epgigtuu yu diyà si Nemula egoh anay, dodoo eghiduwan di dé kiyu ini egoh di danà sa medoo Hudiyu endà epgigtuu. 31Hediya ma, apiya di pa endà epgigtuu sa medoo Hudiyu ini egoh di, ipehaa i Nemula ma doo sa kehidu di kenagda mekeiling sa kehidu di keniyu. 32Dodoo danà sa salà ta, lagà binilanggu i Nemula sa langun etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, anì metiigan ta dakel sa kehidu di kenita amuk ipeuloy di sa salà ta.

Ini Sa Egoh I Pabelo Mig-olò Si Nemula

33Na, tigtu mepion temù sa egbaelan i Nemula diyà sa

^m 11:26-27 Basa ko Isayas 59:20,21.

langun etaw. Endà duen etaw meketepeng sa kehidu di ataw ka sa netiigan di. Endà ma duen etaw meketiig sa penemdem di ataw ka sa ukit sa medoo egbaelan di. ³⁴Hediya ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i Nemula.

Owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi.”ⁿ

³⁵ “Endà ma mebaluy di begayan ta kagdi anì dumuen sa utang di diyà kenita.”

³⁶Si Nemula sa migpeduen sa langun taman, owoy kagdi ma sa eggsabà sa langun pineduen di, owoy kagdi sa meolò danà sa langun pineduen di. Huenan di, meolò Nemula i taman melugay. Amin.

Ini Sa Mepion Adat Sa Etaw Egpigtuu

12 ¹Huenan di, o medoo дума ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà keniyu enù ka tigtu dakel sa kehidu i Nemula kenita. Begayi yu kiyu diyà si Nemula anì meiyap yu egbael sa ipebael di keniyu sa egoh yu nehagtay pelà. Endà mebaluy di amuk duen sa medaet diyà sa egbaelan yu anì metuuwan Nemula i, enù ka iya sa mepion

ukit yu egpenemula kenagdi.

²Yoko eg-iling duu sa medaet adat sa etaw diyà tanà endà egpigtuu. Dodoo pesambii yu polo diyà si Nemula sa penemdem yu anì kumetiengaw sa adat yu. Amuk hediya, metiigan yu doo sa uyot di denu keniyu, sa egbaelan yu mepion kenà di metuuwan owoy sa metiengaw adat yu endà mesigbolow di duu.

³Ini sa isasà ku diyà keniyu langun danà i Nemula migpeuloy diyà kenak sa egkegaga ku egtulù. Yoko egpenemdem duu uman pa mehagtaw yu diyà sa medoo дума yu, dodoo pepion yu polo sa penemdem yu denu sa egkegaga igtukid i Nemula diyà keniyu danà sa kepigtuu yu.

⁴Duen medoo balangan langun taman diyà sa lawa ta, dodoo endà nesetepeng sa egbaelan da langun. ⁵Hediya ma kita i etaw egpigtuu diyà si Kelistu. Apiya di pa medoo ki, sebaen daa sa lawa ta danà ta nesesebaen si Kelistu. Apiya di pa nesetigesa sa egbaelan sa uman sebaen etaw, nesesebaen ki doo tapay. ⁶Duen sa egkegaga igtukid i Nemula diyà kenita, dodoo endà nesetepeng sa egkegaga sa uman sebaen etaw. Huenan di, sumalà dé sa egkegaga igbegay di danà sa mepion ketabang

ⁿ 11:34 Basa ko Isayas 40:13.

ipeuloy di diyà kenita, pepionen ta sa keuwit ta. Upama, amuk binegayan di kuna sa egkegaga ko tumegudon sa kagi di, baeli ko doo danà sa kepigtuu ko.

7Amuk binegayan ka sa egkegaga ko tumabang sa дума ko epgigtuu, udes ka doo tabang. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko tumulù sa kagi di, pepion ko ma sa ketulù ko.

8Amuk binegayan ka sa egkegaga anì peelesen ko sa kepigtuu дума ko, baeli ko doo iya wé. Amuk binegayan ka sa pedu ko metawag, tabangi ko doo sa etaw pubeli owoy petawag ka begay. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko umipat sa medoo etaw epgigtuu, udesi ko doo sa keipat ko kenagda. Amuk binegayan ka sa egkegaga ko mulig sa etaw nepasangan, pepion ko doo sa pedu ko egbulig kenagda.

9Na, mepion amuk legkang diyà sa pedu ta sa kehidu ta дума ta, beken uloy ebà ta daa. Ekedi yu sa langun egbaelan medaet, dodoo udesi yu unuti sa mepion adat. 10Tigtu yu sehiduway temù, enù ka setelehadiyay ki danà i Kelistu. Owoy temù yu ma sa uyot yu eg-adat sa дума yu. 11Yoko pauken na, dodoo pegelol yu polo eggalebek, owoy pebagel yu ma sa pedu yu egbael sa langun igsugù i Nemula.

12Keanggan yu dé enù ka duen

sa mepion eg-angat-angatan yu diyà si Nemula. Apiya di pa duen sa kelikutan yu ini egoh di, pebagel yu doo sa pedu yu egtigkel. Owoy simbà yu ma takà diyà si Nemula. 13Tabangi yu ma sa medoo дума yu epgigtuu amuk duen sa kulang da. Owoy amuk duen etaw egtebow kedu mediyù dò, pegemow yu kagda.

14Na, amuk duen etaw egpelihay keniyu, yoko egtubad duu, dodoo simbai yu polo anì metabangan i Nemula. 15Amuk duen дума ta meanggan, mekeunut ki ma meanggan. Amuk egkebukul da, mekeunut ki ma mebukul. 16Seunuten ta sa pedu ta langun, kita i etaw epgigtuu. Yoko egpedakel duu kiyu i, dodoo unuti yu polo sa etaw épê tukééy egkegaga. Yoko egpenemdem duu kiyu daa sa milantek etaw.

17Apiya di pa duen etaw egbael medaet diyà keniyu, yoko egsulì duu. Dodoo udes yu polo bael sa mepion kenà sa дума yu metuuwan. 18Baeli yu sa taman sa egkegaga yu egbael anì melanìh sa keugpà yu langun. 19O medoo дума ku eghiduwan ku, yoko egsulì duu sa etaw egbael medaet diyà keniyu, enù ka si Nemula polo sa migtamay kenagda. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Aken sa sumulì, owoy aken sa migtamay sa etaw egbael

medaet diyà keniyu.”^o

20Huenan di, ini sa baelan ta anì mekeiling ki sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Amuk egpeketues sa kuntelà ko, pekaen ko; owoy amuk eglupahan, peinem ko. Amuk hediya sa baelan ko, tigtu memalaan danà sa binaelan di medaet diyà keniko.”^p

21Amuk egbaelan sa etaw sa medaet diyà keniyu, yoko egsuli duu. Enù ka amuk sumulì ki, metabanan ki danà di mesesumpat sa medaet. Dodoo amuk mepion sa baelan ta diyà kenagda, tumaban ki diyà sa medaet danà sa mepion egbaelan ta.

Adatan Ta Sa Etaw Épê Egkegaga Egsabà Sa Tanà

13 ¹Na, ini ma sa isasà ku diyà keniyu, pangunut yu langun diyà sa gubilenu egsabà tanà, enù ka endà duen etaw épê egkegaga egsabà tanà amuk endà begayan i Nemula duu. Duen egkegaga sa etaw diyà tanà ini egoh di danà sa uyot i Nemula. ²Amuk duen etaw egtipay diyà sa gubilenu, egtipay ma dé diyà sa uyot i Nemula, huenan di mepigtamayan i Nemula ma

doo. ³Dodoo amuk mepion sa egbaelan ta, endà duen sa pesuwan ta egkelimedangan diyà sa etaw épê egkegaga. Dodoo melimedangan polo sa etaw egbael medaet. Huenan di, amuk ungayà yu endà melimedangan yu, baeli yu polo sa mepion anì metuuwan da diyà keniyu. ⁴Lagà egsugù-suguen i Nemula sa etaw épê egkegaga, enù ka eggalebek da anì kumelanih sa keugpà ta. Dodoo amuk medaet sa egbaelan yu, kelimedangi yu doo kagda enù ka tigtu pigtamayan da kiyu, enù ka lagà da ma sa egsugùsuguen i Nemula. ⁵Huenan di, pangunut yu dé diyà sa gubilenu egsabà tanà. Endà mepion di amuk iya daa sa pesuwan yu egpangunut anì mekeiwod yu sa kepigtamay i Nemula, dodoo pangunut yu polo enù ka netiigan yu iya sa mepion egbaelan.

⁶Hediya ma, bayadan ta sa eg-etuken sa gubilenu diyà kenita. Enù ka amuk egbaelan da sa galebek da, egpekepangunut da doo diyà sa ipebael i Nemula diyà kenagda. ⁷Huenan di, bayadi yu dé sa langun balangan eg-etuken sa gubilenu diyà keniyu, owoy adati yu ma dé sa etaw épê egkegaga egsabà tanà.

^o 12:19 Basa ko Dutilonomiyu 32:35. ^p 12:20 Basa ko Milantek Kagi 25:21,22.

Ini Sa Mepion Adat Ta Diyà Sa Duma Ta

⁸Na, amuk duen sa utang yu diyà sa duma yu, bayadi yu dé amuk meuma sa atas yu. Dodoo mepion amuk iya daa sa utang ta diyà kenagda sa kehidu ta, enù ka amuk tigtu eghiduwan ta kagda, egpangunut ki doo diyà sa langun uledin i Nemula. ⁹Duen sa uledin di igsugkow i Mosis egoh anay, guwaen di, “Yoko egbigà ya, owoy yoko eg-imatay ya etaw, owoy yoko egpenakaw wa, owoy yoko egkeima duu sa medoo langun taman duma ko.” Duen ma sa medoo duma uledin di, dodoo amuk eghiduwan yu sa duma yu éhè sa kehidu ko keniko, pangunutan yu doo sa langun uledin igsugkow i Mosis. ¹⁰Enù ka amuk eghiduwan ta sa duma ta, endà mekebael ki medaet diyà kenagda. Huenan di, amuk eghiduwan ta sa duma ta, egpangunutan ta doo sa langun uledin i Nemula.

¹¹Na, sehiduway ki dé enù ka netiigan ta medapag dé temù sa agdaw egoh ta mealukan. Uman pa medapag ini egoh di diyà sa kedapag di egoh ta anay epgigtuu. Huenan di, meked ki eg-iling sa etaw lagà egtudug, dodoo ilingan ta polo sa etaw egtulik egpangunut diyà sa ungayà i Nemula. ¹²Amuk egpeligad a sa keangat ta sa kepelikù i Kelistu, lagà meelut

dé buyu sa sigep, buyu dé sumimag. Huenan di, kedanan ta dé sa langun egbaelan ta medaet, enù ka iya sa tegebael medaet sa etaw eg-ugpà diyà deleman. Dodoo kita i etaw eg-ugpà diyà legdaw, baelan ta polo sa mepion, enù ka iya lagà kinemkem eg-uwit-uwiten ta sa mepion egbaelan ta. ¹³Baelan ta dé sa mepion, enù ka iya sa adat sa etaw nelegdawan i Nemula. Huenan di, endà dé eg-unutan ta duu sa etaw takà eg-inem owoy egpehilu, owoy egbigà, owoy endà egkemalaan di egbigà. Endà ma sesigbolowoy ki, owoy endà ma metelam-am ki. ¹⁴Dodoo ilingan ta polo sa adat i Hésus Kelistu sa Datù ta. Owoy endà ma sagipaen ta duu sa medaet uyot sa tapay pedu ta.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Adat Ta Diyà Sa Duma Ta Epgigtuu

14 ¹Na, amuk duen sa duma yu melungoy pelà sa kepigtuu di, adati yu anì mekelapeg diyà keniyu. Yoko egsigbolow duu amuk tigesas sa adat di eg-unut diyà si Kelistu. ²Upama, amuk duen etaw meeles sa kepigtuu di, iya sa penemdem di mebaluy mekekaen sa langun balangan kaenen. Dodoo sa etaw melungoy kepigtuu, guwaen di endà mebaluy di kumaen kaleni, huenan di tinabel daa sa isedà di. ³Na, amuk egpekekaen

yu sa langun kaenen, yoko egpeumàumà duu sa etaw egседà tinabel daa. Hediya ma, amuk egседà yu tinabel, yoko egsigbolow duu sa etaw egkaen kaleni, enù ka anan yu etaw i Nemula. 4Endà mebaluy di sumigbolow ki sa adat sa liyu etaw, enù ka sa hagdi datù daa sa tumepeng kenagdi anì mehaa amuk mepion sa binaelan di ataw ka endà. Hediya ma, endà ma mebaluy di sumigbolow ki sa duma ta epgigtuu, enù ka si Nemula daa sa sumigbolow kenagdi, owoy egtabangan di doo kagdi anì mael mepion.

5Hediya ma duen etaw epgigtuu guwaen di uman pa mapulù sa sebaen agdaw diyà sa medoo liyu agdaw. Dodoo duen ma etaw guwaen di anan nesetepeng doo sa langun agdaw. Na, mepion amuk endà neduwa sa pedu sa uman sebaen etaw denu sa hagdi ukit eg-unut diyà si Nemula. 6Enù ka amuk guwaen sa etaw tigtu mapulù sa sebaen agdaw, iya sa hagdi ukit eg-adat si Nemula. Hediya ma sa etaw egkaen kaleni, iya ma sa hagdi ukit eg-adat si Nemula enù ka egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa langun kaenen di. Hediya ma sa etaw tinabel daa sa isedà di, iya ma sa hagdi ukit eg-adat si Nemula enù ka

egpesalamat ma diyà si Nemula danà sa kaenen di. 7Huenan di, pepionen ta sa langun egbaelan ta enù ka iya sa ukit ta eg-adat si Nemula. Enù ka iling ka nehagtay ki pelà ataw ka nematay ki dé, duen doo sa egsabà kenita si Nemula.

8Amuk nehagtay ki pelà, baelan ta sa uyot i Datù; dodoo amuk nematay ki dé, iya ma sa uyot di denu kenita. Huenan di, iling ka nehagtay ki pelà ataw ka mematay ki, si Datù doo sa egsabà kenita. 9Enù ka iya sa pesuwan i Kelistu nematay owoy neenaw dema anì kagdi sa datù egsabà sa langun etaw epgigtuu, iling ka sa etaw nehagtay pelà ataw ka nematay dé. 10Huenan di, endà mepion di amuk sigbolowen ta sa adat sa duma ta epgigtuu, owoy endà ma mepion di amuk peumàumaan ta, enù ka meuma kani sa agdaw egoh ta tumigdeg langun diyà sa taengan i Nemula anì tepengan di kita.

11Netiigan ta tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Aken sa Datù melalù taman melugay.

Huenan di, lumigkued sa langun etaw diyà sa taengan ku kani, owoy oloen da ma aken i Nemula.”^q

^q 14:11 Basa ko Isayas 45:23.

12Na, amuk meuma iya wé, petigdegen i Nemula kita langun diyà sa taengan di anì tulonen ta diyà kagdi sa langun binaelan ta egoh ta pelà diyà tanà.

13Huenan di, yoko egsigbolow duu uman sa egbaelan sa duma yu epgigtuu. Dodoo tuliki yu polo sa adat yu anì endà duen sa egbaelan yu sa pesuwan sa duma ta meagak diyà salà. 14Na, danà i Datù Hésus eg-ugpà diyà kenak, netiigan ku endà duen sa kaenen hinawidan i Nemula. Dodoo amuk egpenemdem sa etaw duen kaenen hinawidan i Nemula, hê medaet amuk kaenen di iya wé. 15Huenan di, amuk kaenen yu sa kaenen hinawidan i Nemula gaa, egpedaetan yu doo sa pedu sa duma yu epgigtuu owoy lagà endà eghiduwana yu duu. Yoko egkaen duu sa kaenen medaet diyà sa kehaa sa duma yu anì endà meagak da diyà salà, enù ka kagda ma sa etaw tinigtuwan i Kelistu egoh di nematay diyà sa kayu igbugsud. 16Apiya di pa endà medaet iya wé kaenen diyà keniyu, tapay doo medaet diyà sa duma yu epgigtuu, huenan di yoko egkaen duu anì endà duen etaw sumigbolow keniyu danà sa egbaelan yu. 17Enù ka kita i etaw egpelapeg diyà sa kedatù i Nemula, beken iya sa pedakelan pedu ta sa kaenen ta ataw ka sa inemen ta,

dodoo pedakelen ta polo sa adat ta metiengaw owoy sa pedu ta melanìh owoy sa kekeanggan ta danà sa Metiengaw Suguy di eg-ugpà diyà kenita. 18Amuk hediya sa keunut ta diyà si Kelistu, metuuwan doo Nemula i diyà kenita owoy metuuwan ma sa medoo etaw diyà sa adat ta.

19Huenan di, pepionen ta takà sa adat ta anì kumelanìh sa keugpà ta owoy setabangay ki anì kumeeles sa kepigttuu ta langun. 20Yoko egpedaet duu sa kepigttuu sa duma yu hinemilì i Nemula danà yu egkaen sa kaenen hinawidan i Nemula gaa. Tuu ma doo mebaluy mekaen ta sa langun balangan kaenen, dodoo medaet amuk meagak sa etaw diyà salà danà ta egkaen sa hagda lii kaenen. 21Mepion polo amuk endà duen sa egbaelan ta sa pesuwan di mesalà sa duma ta epgigtuu. Amuk mesalà danà ta egkaen kaleni, endà dé kaenen ta duu uman. Amuk mesalà danà ta eg-inem sa mekehilu, endà dé inemen ta duu uman. Sumalà dé sa egbaelan ta sa pesuwan sa duma ta mesalà, endà dé baelan ta duu uman.

22Na, sumalà dé sa penemdem yu denu sa adat yu, yoko egpetiig duu diyà sa liyu etaw, enù ka enget doo amuk si Nemula daa sa meketiig iya wé. Tigtu meanggan sa etaw amuk endà duwa sa pedu di denu sa

adat di. ²³Dodoo amuk duwa sa pedu di denu sa kaenen di, nesalà doo diyà si Nemula amuk egkaenen di sa kaenen guwaen di dò nehawidan, enù ka neketipay diyà sa pedu di epgigtuu. Huenan di, sumalà dé sa egbaelan ta, mesalà ki doo amuk endà nekeunut sa kepigttuu ta.

**Nesesebaen Ki Danà
Ta Egsehiduway**

15 ¹Na, kita i etaw meeles sa kepigttuu ta, ini sa mepion baelan ta, petaesen ta sa tali ta diyà sa duma ta melenek kepigttuu. Endà mepion di amuk iya daa sa penemdemen ta sa nita daa ungayà. ²Dodoo penemdemen ta polo sa meketabang diyà sa duma ta anì kumeeles ma sa hagda kepigttuu. ³llingan ta Kelistu i, enù ka endà pinenmdem di duu sa hagdi daa ungayà. Tuu iya wé enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen di, “O Nemula, sa langun kagi da egsumbung keniko, iya ma sa isumbung da kenak.”^r ⁴Na, iya sa pesuwan di igpesulat sa kagi i Nemula egoh anay anì metulù ki owoy endà ma mesemek ki mangat-angat sa mepion sakemen ta kani danà sa ketaes tali ta owoy

danà sa pedu ta migkepion egoh ta egbasa sa kagi di igpesulat.

⁵Na, si Nemula sa egpebagel pedu ta owoy sa egbegay kenita egkegaga anì meketigkel ki diyà sa kelikutan. Egsimbà a anì sesebaenen di sa pedu yu iling sa uyot i Hésus Kelistu denu sa etaw di. ⁶Amuk hediya, mesesebaen yu dé umolò diyà si Nemula sa Emà i Hésus Kelistu sa Datù ta.

**Ini Denu Sa Kepigtuu Etaw
Beken Huidiyu**

⁷Huenan di, lapegi yu dé sa duma yu epgigtuu, lagà sa egoh i Kelistu miglapeg keniyu diyà sa etaw di, anì meolò Nemula i. ⁸Tuu ini i egtulonen ku diyà keniyu. Pineangay i Nemula Kelistu i diyà kenami i etaw Huidiyu anì ipetiig di sa egoh di neketuu dé sa igpasad di diyà sa tupù ké. Huenan di, netiigan ta kesaligan sa langun kagi i Nemula. ⁹Pineangay di ma kagdi diyà tanà anì mekeolò ma sa etaw beken Huidiyu diyà si Nemula, enù ka iglapeg di ma kagda diyà sa medoo etaw eghiduwana di. Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat pinelagà ku sa kagi i Kelistu, guwaen di,
“O Nemula, tigtu eg-oloen ké kuna i sa medoo etaw beken Huidiyu.

^r 15:3 Basa ko Isalem 69:9.

Owoy egduyuy ké ma eg-olò keniko.”^s

10Ini ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Kiyu i etaw beken Hudiyu, unutu yu ma keanggan diyà sa medoo etaw hinemilì i Nemula.”^t

11Duen ma sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,
“Kiyu i etaw beken Hudiyu, olò yu Nemula i.
Owoy sa langun etaw, olò yu ma kagdi i.”^u

12Ini ma sa kagi igsulat i Isayas sa tegesugkow i Nemula, guwaen di,
“Dumuen sa tugod i Hési tumebow kani sa datù sumabà sa medoo etaw beken Hudiyu, owoy kagdi sa tegealuk eg-angat-angatan da.”^v

13Na, egsembà a anì meanggan yu temù owoy kumelanih ma sa pedu yu danà sa kepigtuu yu diyà kenagdi, anì kumeeles ma sa pedu yu mangat-angat danà sa egkegaga sa Metiengaw Suguy di, enù ka si Nemula sa keduwan sa langun mepion eg-angat-angatan ta.

**Ini Denu Sa Ketegudon I Pabelo
Diyà Etaw Beken Hudiyu**

14Na, o medoo duma ku egpigtuu, netiigan ku doo tigtu

mepion sa adat yu owoy netulù yu dé sa kagi i Nemula, huenan di mekegaga yu dé setuluay.

15Gasama iya, endà memalaan a diyà siini kagi ku, enù ka ipetulengtuleng ku keniyu sa tapay dé netiigan yu. Endà memalaan a egtulù enù ka binegayan a i Nemula egkegaga
16anì aken sa egsugùsuguen i Hésus Kelistu takà tumulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Danà ku eg-uwit-uwit siini Tegudon kedu diyà si Nemula, lagà a sa etaw tegeimatay hinagtay ibegay diyà si Nemula, enù ka iya lagà sa ibegay ku diyà kenagdi sa medoo etaw beken Hudiyu migpigtuu. Netuuwan ma Nemula i diyà sa egbaelan ku, enù ka pinetiengaw di dé kagda danà sa Metiengaw Suguy di migkedan sa salà da.

17Na, danà sa ketabang i Hésus Kelistu diyà kenak, endà egsagàsagà a egtulon denu sa langun egbaelan ku diyà sa galebek i Nemula. 18Endà ma egpeolòlò a denu sa egbaelan ku, dodoo endà ma memalaan a egtulon sa binaelan i Kelistu diyà kenak, enù ka duen dé etaw beken Hudiyu egpigtuu da diyà si Nemula danà ku egtulù kenagda owoy danà sa adat ku hinaa da. 19Egpigtuu da ma

^s 15:9 Basa ko Isalem 18:49.   ^t 15:10 Basa ko Dutilonomiyu 32:43.

^u 15:11 Basa ko Isalem 117:1.   ^v 15:12 Basa ko Isayas 11:10.

danà sa medoo egkegaipan etaw
owoy sa medoo panduan, owoy
danà ma sa egkegaga sa
Metiengaw Suguy i Nemula.
Huenan di, taman sa egkegaga
ku, takà a egtulù sa Mepion
Tegudon denu si Kelistu diyà sa
langun menuwa, edung diyà
menuwa Hélušalém taman
nekeuma a diyà sa medoo
menuwa diyà uwang tanà
Ililikom dutu mediyù dò. ²⁰Enù
ka ungayà ku takà a tumulù sa
Mepion Tegudon diyà sa medoo
etaw endà pa nekeding denu si
Hésus Kelistu, enù ka meked a
tumegudon diyà sa medoo
tinulù sa liyu etaw. ²¹Na, danà
sa ketegudon ku, neketuu dé
siini kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

“Sa medoo etaw endà pa
tinulonon da denu kenagdi,
humaa da doo kani.

Owoy sa medoo etaw endà pa
nekeding,
metiigan da doo kani.”^w

**Migtulon Pabelo I Sa Ungayà Di
Mangay Loma Dò**

²²Na, danà ku takà
egtegudon diyà sa medoo
menuwa, huenan di endà pa
mekeangay a diyà keniyu.
²³Dodoo neubus dé sa egbaelan
ku dahini, owoy medoo dé
gepalay sa ungayà ku lumengen

diyà keniyu, huenan di
mekeangay a diyan. ²⁴Ungayà
ku mangay a dutu tanà
Españiya dò, dodoo muna a
pelawà mokit diyan. Amuk
kumegaen sa pedu ku danà sa
keselengenay ta, lumagbas a
dutu Españiya dò. Owoy
mepion ma amuk dumuen sa
tukéey tabang yu kenak diyà sa
keipanaw ku. ²⁵Dodoo egoh ku
endà pa eg-angay diyan, muna a
pelawà mangay Hélušalém dò
anì umuwit a tabang diyà sa
medoo дума ta epgigtuu dutu.
²⁶Enù ka sa medoo etaw
epgigtuu dahini diyà sa uwang
Masidoniya owoy uwang Akaya,
ipeuwit da diyà kenak sa tabang
da diyà sa etaw pubeli epgigtuu
dutu Hélušalém dò. ²⁷Tigtu
meiyap da tumabang sa etaw
Hudiyu dutu, owoy mepion ma
iya wé, enù ka duen lagà sa
dakel utang da diyà kenagda
danà sa etaw Hudiyu mig-uwit
sa kagi i Nemula diyà sa etaw
beken Hudiyu. Huenan di,
mepion amuk ipeuwit da sa
tabang da dutu siedò medoo
Hudiyu pubeli. ²⁸Amuk meubus
a humated dutu siini pilak
itabang kenagda, iya a pelà
mipanaw mangay Españiya dò
owoy tumuluy a mokit diyan.
²⁹Amuk tumbow a diyan,
metiigan ku tigtu ki meanggan
langun, enù ka metabangan ki

^w 15:21 Basa ko Isayas 52:15.

danà sa Mepion Tegudon denu si Kelistu.

30O medoo дума ku epgigtuu, ini sa egegeniyen ku diyà keniyu danà ta eg-unut diyà si Hésus Kelistu sa Datù ta owoy danà ma sa kesehiduway ta igbegay sa Suguy i Nemula kenita. Tabangi yu aken egsimbà diyà si Nemula **31**anì alukan di aken diyà sa medoo etaw endà epgigtuu dutu uwang Hudiyu dò. Owoy simbai yu ma anì metuuwan sa medoo etaw epgigtuu dutu danà ku eg-uwit siini tabang diyà kenagda. **32**Amuk meubus iya wé owoy amuk iya sa uyot i Nemula, tigtu a meanggan amuk mekeangay a diyà keniyu owoy kumebagel ma sa pedu ku danà ta egselengenay. **33**Na, egsimbà a anì tabangan i Nemula kiyu langun, enù ka kagdi sa keduwana sa melanih pedu ta. Amin.

Egtulon Pabelo I Sa Mepion Pedu Di Diyà Kenagda

16 **1**Na, iya sa bayi eg-uwit siini sulat ku diyà keniyu, si Pibi. Kagdi sa дума ta epgigtuu, owoy kagdi ma sa tegetabang diyà sa umpungan i Hésus diyà sa menuwa Séngkeliya. **2**Amuk tumebow diyan, salui yu danà sa kepgigtuu di diyà si Datù, enù ka iya sa mepion adat ta diyà sa дума ta epgigtuu. Amuk duen sa kulang di, tabangi yu ma,

enù ka tinabangan di dé sa medoo liyu etaw epgigtuu owoy tinabangan di ma aken.

3Na, ipetulon ku sa mepion pedu ku diyà si Akay Akila owoy sa sawa di si Pelisila, enù ka kagda sa дума ku egbael sa galebek igsugù i Hésus Kelistu. **4**Danà da migtabang kenak egoh anay, buyu da ma nematay. Huenan di, beken aken daa sa eg-olò si Nemula danà da migtabang kenak, dodoo eg-olò ma sa medoo umpungan i Hésus etaw beken Hudiyu.

5Na, ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa langun etaw egsimbà diyà sa dalesan i Akila.

Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa loyuk ku eghiduwan ku, si Ipanito. Kagdi sa anay etaw epgigtuu diyà si Kelistu dutu uwang Asiya dò.

6Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Maliya, enù ka megelol eggalebek anì egtabangan di kiyu.

7Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Andeloniko owoy si Hunias. Kagda sa дума ku etaw Hudiyu owoy sa дума ku nebilanggu egoh anay. Kagda ma sa salu i Hésus eglalag owoy kagda sa muna diyà kenak epgigtuu diyà si Kelistu.

8Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Akay Ampeliato, sa loyuk ku

eghiduwan ku egpigtuu diyà si Datù.

⁹Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Ulbano, sa duma ké eggalebek diyà si Kelistu. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa loyuk ku eghiduwan ku, si Estakis.

¹⁰Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Apilis. Apiya di pa egkepelihay, mebagel doo egpangunut diyà si Kelistu. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa malayan i Alistobulos.

¹¹Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duma ku etaw Hudiyu, si Hélo dian. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa medoo etaw egpigtuu diyà sa malayan i Nalsiso.

¹²Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa duwa bayi, si Telipina owoy si Teliposa. Megelol da egbael sa uyot i Datù.

Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Pélsis, sa bayi eghiduwan ta langun. Megelol egpangunut diyà sa ipebael i Datù diyà kagdi.

¹³Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Lupo. Miglalag sa kepangunut di diyà si Datù. Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà sa inay di,

enù ka tigtu mepion sa adat di diyà kenak lagà sa naken ma inay.

¹⁴Ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Asinkelito, owoy si Paligon, owoy si Hélmis, owoy si Patelobas, owoy si Hélmis, owoy sa langun duma ta eg-unut kenagda egpigtuu. ¹⁵Owoy ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà si Pilologo owoy si Huliya sawa di, owoy si Niliyo owoy sa tebay di, owoy si Olimpás, owoy sa langun duma da etaw i Nemula.

¹⁶Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa kesehiduway yu.^x Na, sa langun etaw diyà sa umpungan i Hésus dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.

Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo

¹⁷Na, o medoo duma ku egpigtuu, ini sa isasà ku diyà keniyu. Tuliki yu siedò medoo etaw egbogo keniyu enù ka ungayà da endà mesesebaen sa pedu yu owoy medaetan ma sa kepigtuu yu. Endà ma eg-unutan da duu sa tuu tegudon sinakem yu, huenan di iwod yu dé kagda. ¹⁸Endà egpangunut da diyà si Kelistu sa Datù ta, enù ka eg-unutan da sa hagda daa ungayà. Tigtu da

^x **16:16** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa medoo duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”

metiig egpetolol sa kagi da anì meakalan sa langun etaw endà egpeketiig.

19Na, nedineg sa langun etaw sa kepangunut yu diyà sa igsugù i Nemula, owoy tigtu neangganan ku ma iya wé. Ungayà ku tigtu metiigan yu sa mepion egbaelan anì mangunut yu daa diyà sa metudà adat anì endà ma dé melayaman yu duu sa medaet egbaelan. 20Na, si Nemula sa egpelanìh pedu ta, kagdi sa tumabang keniyu anì tigtu yu mekeatu diyà si Satanas.

Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus sa Datù ta.

21Na, si Timotiyu sa duma ku egtegodon, ipetulon di sa mepion pedu di diyà keniyu. Hediya ma sa medoo duma ku Hudiyu, si Lusiyo owoy si Hason owoy si Sosipatelo, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.

22Aken si Tikiko sa pinesulat i Pabelo ini i sulat, ipetulon ku ma sa mepion pedu ku diyà keniyu, enù ka aken ma sa duma yu egpigtuu diyà si Datù.

23Na si Gayu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Kagdi sa épê siini dalesan kenà ku eg-ugpà, owoy takà

egkesetipon sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan di.

Hediya ma si Akay Ilasto, sa tegeipat pilak diyà siini dakel menuwa, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu. Diya ma si Kuwalto sa duma ta egpigtuu, ipetulon di ma sa mepion pedu di diyà keniyu.

24[Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Hésus Kelistu sa Datù ta. Amin.]

Meolò Nemula I

25Na, tigtu meolò ta Nemula i, enù ka kagdi sa mekegaga peeles sa kepigtuu yu danà sa Mepion Tegudon denu si Hésus Kelistu igtulù ku owoy danà sa tegudon iglidung egoh anay.

26Dodoo, endà dé iglidung di ini egoh, enù ka igpetiig i Nemula dé diyà sa langun etaw danà sa igsulat sa medoo tegesugkow di egoh anay.

Igsugù i Nemula, sa melalù taman melugay, anì ipetiig ta sa tegudon diyà sa langun etaw diyà siini sinukub langit anì mekepigtuu da owoy mangunut da ma diyà kenagdi. 27Kagdi daa sa Nemula tigtu milantek. Huenan di, meolò kagdi i taman melugay danà i Hésus Kelistu. Amin.

Na, taman iya daa sa kagi ku.
Si Pabelo